

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta

Katedra geografie

Bakalářská práce

Cizinci v České republice v letech

2002 – 2017

(prostorová analýza)

Vypracovala: Veronika Petříková

Vedoucí práce: Mgr. Michal VANČURA, Ph.D.

České Budějovice 2018

Prohlášení:

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě pedagogickou fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne .....

.....
Veronika Petříková

Poděkování:

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucímu mé bakalářské práce Mgr. Michalu Vančurovi, Ph.D. za odborné vedení, podnětné rady a trpělivost při vypracování mé bakalářské práce. Děkuji také ostatním členům Katedry geografie Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity, za jejich odborné poznatky v průběhu mého studia.

ANOTACE

PETŘÍKOVÁ, V. (2018): Cizinci v České republice v letech 2002 – 2017 (prostorová analýza). Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, Katedra geografie, České Budějovice, 81 s.

Bakalářská práce se zabývá prostorovým rozmístěním cizinců v České republice v letech 2002 – 2017. Práce předkládá základní pojmy a teoretická východiska v kontextu prostorového rozmístění cizinců na našem území.

Dále je zpracována analýza prostorového rozmístění cizinců na území České republiky. Tato analýza se zakládá na dostupných datech, z nichž jsou stanoveny podíly cizinců na obyvatelstvu České republiky na úrovni LAU 1, LAU 2 a v městských částech Prahy. Práce zahrnuje syntézu zjištěných kvantitativních údajů, do níž jsou zakomponována specifika vývoje prostorového rozmístění cizinců za pomoci výpočtů indexu růstu a koeficientu koncentrace počtu cizinců na zvoleném území na úrovni LAU 1 a v pražských městských částech.

Klíčová slova: cizinec, migrace, imigrace, Česká republika

ANNOTATION

PETŘÍKOVÁ, V. (2018): Foreigners in the Czech Republic in the years 2002 – 2017 (spatial analysis). Bachelor's thesis. University of South Bohemia in České Budějovice, Faculty of Education, Department of Geography, České Budějovice, 81 p.

This bachelor thesis deals with the territorial redistribution of foreigners in the Czech Republic in 2002 - 2017. The thesis presents basic terms and the theoretical background in the context of the spatial redistribution of foreigners in the Czech Republic.

Furthermore, an analysis of the spatial redistribution of foreigners in the Czech Republic is elaborated. This analysis is based on the available data, which determine the shares of foreigners population in the Czech Republic at the level LAU 1, LAU 2 and in the city districts of Prague. The work involves the synthesis of quantitative data, which includes the specifics of the spatial redistribution of foreigners with the help of calculations of the index of growth and the coefficient of concentration of the number of foreigners in the chosen area at the level LAU 1 and in the city districts of Prague.

Key words: foreigner, migration, immigration, Czech Republic

OBSAH

1. Úvod.....	7
1.1 Cíle	9
1.2 Hypotézy.....	9
2. Teoretická východiska práce	11
2. 1 Základní pojmy	11
2.2 Cizinecká legislativa v České republice po roce 2000	13
2.3 Hlavní odborná pracoviště zabývající se problematikou mezinárodní migrace a cizinců v České republice	15
2.4 Teoretické přístupy – vybrané migrační teorie.....	16
3. Historicko-geografický kontext.....	19
4. Prostorové rozmístění cizinců v České republice.....	21
4.1 Cizinci v Praze	22
5. Vývoj počtu cizinců na území České republiky	23
6. Metodika	29
7. Prostorové rozmístění cizinců v České republice v období let 2002 - 2017.....	31
7.1 Analýza prostorového rozmístění cizinců v okresech České republiky.....	31
7.2 Analýza prostorového rozmístění cizinců v městských částech Prahy	42
7.3 Změny v rozmístění cizinců v okresech České republiky.....	45
7.5 Koncentrace cizinců v rámci okresů České republiky	51
7.6 Koncentrace cizinců do pražských městských částí	55
8. Závěr.....	57
9. Použitá literatura a zdroje.....	59
10. Seznam tabulek, grafů, obrázků, map a příloh	64
11. Přílohy.....	68

1. Úvod

Migrace je jevem, který je důležitou charakteristikou lidské civilizace již od počátku dějin. V průběhu vývoje prošla migrace zásadními změnami, mezi něž patří především její motivy, počáteční impulsy a intenzita migrace. Zatímco v minulosti bylo rozhodnutí migrovat ovlivňováno zejména potřebou potravy a environmentálními vlivy, dnes existuje těchto faktorů mnohem více. Tyto faktory jsou označovány jako tzv. push a pull faktory, a mají klíčovou roli při individuálním rozhodování jedince k migraci. Mohou jimi být jak ekonomické, náboženské, politické, tak např. také environmentální činitele.

Dle United Nations (2017) mezinárodní migrace zaznamenává prudce rostoucí trend. Zatímco v roce 2000 počet mezinárodních migrantů činil 173 milionů, do roku 2017 došlo k jejich navýšení zhruba o 67 % na 258 milionů. Fenomén mezinárodní migrace prochází neustálými změnami, a to jak na úrovni lokální či regionální, tak i globální. Vzrůstající trend je charakteristický také pro Českou republiku, jejíž migrační profil prošel několika zcela odlišnými etapami. Vývojem migrace na území České republiky se zabývá např. Drbohlav a kol. (2010), podle kterých si Česká republika prošla několika fázemi. Vyzdvihují čtyři v období 19. až 21. století. Ve fázi, která trvá do počátku 19. století hovoří o České republice jako o zemi imigrační. Ve druhé fázi, v letech 1945-1989 se naše země proměnila v silně emigrační. Poměrně dlouhé období fungovala naše země jako země tranzitní, k čemuž docházelo téměř po celou dobu 90. let 20. století. V této fázi Česká republika figurovala v mezinárodních migračních procesech především jako průjezdní bod pro migranty z méně rozvinutého Východu na vyspělý Západ. V současné době Česká republika dospěla opět k označení země imigrační, k čemuž vedly důležité změny, jako byl přelomový rok 1989, 1993 či rok 2004. V jednotlivých fázích, zejména v poslední zmíněné, se projevují výrazné snahy mezinárodní migraci legislativně omezit. V celém průběhu docházelo k proměnám jednotlivých mezinárodních migračních trendů. Mezi tyto trendy se dle Skeldona (2013) řadí proměny systému v několika směrech: počátek, cíl, objem a typ migrantů.

Předložené aspekty přispěly k tomu, aby se téma mezinárodní migrace stalo rozsáhlým vědeckým tématem. Pozornost je mu věnována zahraničními autory v mnoha vědeckých oborech. Své ustálené autorské zázemí si našlo, především v posledních několika letech, také v České republice. Některá témata jsou však popsána velice málo nebo schází aktualizace v nich obsažených informací, za využití nově dostupných dat. Do těchto témat lze zahrnout i náhled na mezinárodní migraci směřovanou na naše území z čistě geografického hlediska – prostorového rozmístění cizinců. Drbohlav (2011) označuje prostorové rozmístění cizinců jako primární cíl při bádání v oblasti migrace.

Práce je proto věnována právě této problematice a předkládá základní analýzu v současnosti dostupných dat.

Hlavním obdobím, ve kterém je tento jev sledován, je časová řada let 2002 – 2017. Územní klasifikace se odvíjí od dostupných statistických dat, která jsou stěžejním prvkem této práce. Jedná se o místní samosprávné jednotky na úrovni LAU 1 – okresy (76 + Hlavní město Praha). Pro detailnější ilustraci problematiky jsou ve vybraných obdobích zpracována také data za jednotlivé obce (LAU 2) a pražské městské části, neboť právě Praha zaujímá v rámci počtu cizinců specifické postavení.

Koncepce tohoto tématu se zakládá na definici ústředních pojmů a předložení teoretických přístupů (migračních teorií). Přestože se tato práce nevěnuje migračním tokům, ale problematice rozmístění cizinců, bylo nutné zmínit teoretická východiska související s procesem migrace, který je příčinou pobytu cizinců na našem území, ať již legálním či nelegálním. Prostor byl věnován rovněž důležitým legislativním termínům a opatřením, které utvářejí jedny ze základních a podstatných činitelů migrace cizinců na území České republiky. Třetí kapitola je věnována historicko-geografickému kontextu migrace a cizinců v České republice. Podány jsou rovněž základní poznatky a trendy prostorového rozmístění cizinců v České republice a v Praze na základě dostupné literatury a dalších zdrojů. V dalších kapitolách je objasněn vývoj počtu cizinců na území České republiky a zvolená metodika, která je využita v analytické části. Kapitola věnovaná metodice též udává bližší charakteristiku sledovaného časového období a území. Analýza, která je předmětem další kapitoly, je rozdělena do několika dílčích částí. Nejprve je provedena analýza, která klasifikuje zkoumaný jev – tedy prostorové rozmístění cizinců na území České republiky na základě podílů cizinců na celkovém počtu obyvatelstva v okresech a v pražských městských částech. Následují analýzy, které se snaží postihnout podstatu a zákonitosti prostorového rozmístění cizinců u nás na základě vybraných ukazatelů. Těmito ukazateli jsou index růstu a koeficient koncentrace. Před začátkem systematické činnosti na této práci, bylo stanoveno několik cílů a hypotéz.

1.1 Cíle

Cílem bakalářské práce je zhodnocení prostorového rozmístění cizinců. Práce sleduje jejich prostorové rozmístění v určených lokalitách a čase, a snaží se objasnit nejdůležitější determinanty tohoto rozmístění. Nenahlíží tedy na problematiku pouze na základě vybraných složek zkoumaného jevu, ale snaží se o ucelený, geografický pohled. Tento hlavní cíl je dále rozdělen do několika cílů dílčích.

Dílčí cíle:

- 1) zachycení vývoje prostorového rozmístění cizinců v čase (2002 – 2017)
- 2) výpočet podílů cizinců na obyvatelstvu v okresech ČR
- 3) výpočet indexů růstu cizinců v okresech ČR
- 4) výpočet koeficientů koncentrace cizinců v okresech ČR
- 5) zhodnocení situace (tedy výpočty podílů, indexů růstu a koeficientů koncentrace) prostorového rozmístění cizinců na území hlavního města Prahy

1.2 Hypotézy

- I. Tématu prostorového rozmístění cizinců na našem území v době od 90. let se věnuje Čermáková (2005). Ve svém článku zhodnocuje rozmístění cizinců jako nerovnoměrné s hlavními koncentracemi na území kraje Středočeského, Karlovarského a Jihočeského. Kromě toho sledává trend „*snížení počtu cizinců v okresech procházejících restrukturalizací těžkého a těžebního průmyslu a potýkajících se s růstem nezaměstnanosti*“ (Čermáková 2005, s. 2). V závěru ohodnocuje vývoj prostorového rozložení cizinců v České republice jako stabilní „*až na regiony, které prošly restrukturalizací průmyslu*“ (Čermáková 2005, s. 6). Na základě informací z běžného tisku a odborných diskuzí na téma migrace a cizinců v České republice, lze předpokládat, že vybrané aspekty a specifika územního rozmístění cizinců přetrvávají. Domnívám se, že hlavní rozvojová oblast koncentrace cizinců se rozvíjí západním a severním směrem od hlavního města. Oblasti ve východní polovině republiky budou vykazovat menší podíly cizinců, avšak bude docházet k navyšování podílů cizinců.

- II. Dr. Edvard Beneš (2006) pracoval s myšlenkou vlivu kulturních specifíků na celkovém postavení země, které se dle jeho slov odvíjí od několika faktorů. Jeden z nich utváří profily zemí, se kterými stát sousedí. V tomto se odráží různá míra atraktivity území spočívající v sousedství s okolními státy. V rámci těchto sousedství lze vybrané oblasti označit jako více či méně atraktivní, v závislosti na jejich ekonomických a sociálních podmínkách. Předpokládám, že jako více atraktivní území se z tohoto hlediska budou projevovat okresy při hranicích Německa a Rakouska. Méně atraktivní oblasti pak budou představovat oblasti při hranicích s Polskem a Slovenskem.

2. Teoretická východiska práce

2. 1 Základní pojmy

Cizinec

Stěžejním pojmem této práce je cizinec. Tento pojem je ukotven v Zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů. V §1 (2) Zákona je interpretována následující definice: „*Cizincem se rozumí fyzická osoba, která není státním občanem České republiky, včetně občana Evropské unie*“. Cizinci se dělí dle země původu na občany zemí Evropské unie, Norska, Švýcarska, Islandu a Lichtenštejnska (dále jen **občané EU**) a na občany zemí mimo Evropskou unii, tedy tzv. **občany třetích zemí** (dále bude pracováno s tímto pojmem).

Rozlišují se dva typy pobytů cizinců v České republice – přechodný a trvalý pobyt. Statistiky zpracovávají údaje na základě těchto typů pobytů a kategorie je ještě rozšiřují. Níže je předložen stručný přehled těchto statisticky zpracovávaných kategorií (viz tabulka č. 1).

Tab. č. 1: Rozdělení kategorií cizinců na území České republiky

občané zemí Evropské unie	občané třetích zemí	ostatní
bez potvrzení o PP nebo povolení k TP	KP bez víz (do 90 dnů)	žadatelé o mezinárodní ochranu
povolení k PP – pobytová karta	krátkodobá víza (do 90 dní)	žadatelé o dočasnou ochranu
povolení k TP	dlouhodobá víza (nad 90 dní)	nelegální pobyt
	povolení k DP	
	povolení k TP	
	azyl	
	doplňková ochrana	
	dočasná ochrana	

Zdroj: ČSÚ (2016), vlastní zpracování

Vysvětlivky: PP – přechodný pobyt, TP – trvalý pobyt, KP – krátkodobý pobyt, DP – dlouhodobý pobyt

Jednotlivé statistiky zpracovávají údaje daných skupin cizinců na území České republiky, a proto je třeba dbát zvýšené pozornosti při práci s těmito statistikami, aby nedocházelo k desinformacím a data byla srovnatelná. V této práci se pojmem cizinec rozumí jak občan ze zemí Evropské unie, tak ze zemí mimo Evropskou unii, tedy občan ze třetí země. Jedná se o cizince, do nichž jsou zahrnuti cizinci s trvalým, dlouhodobým nebo přechodným pobytem (na 12 měsíců a více) a cizinci pobývajících v České republice na dlouhodobá víza. Naopak nejsou zahrnuti cizinci s udělenou mezinárodní ochranou, dříve označovanou pojmem azyl (ČSÚ 2016). Vzhledem k nízkému počtu cizinců s tímto typem pobytového oprávnění na našem území, tato skutečnost neovlivňuje objektivitu a přesnost vyhodnocovaných dat.

Migrace

Definice pojmu migrace je často formulována jako pohyb z bodu A do bodu B. Nejedná se o mylnou definici, nicméně je zapotřebí ji více přiblížit. Správná formulace je změna trvalého pobytu jedince, která ovlivňuje nejen společenské, kulturní a mnohé další aspekty života jedince, ale rovněž celé společnosti. Migrace se může odehrávat uvnitř hranic státu mezi jednotlivými administrativními jednotkami, kterými jsou např. obce. V tomto případě se jedná o tzv. **vnitřní migraci**, nebo mezi jednotlivými státními útvary až kontinenty. Ve druhém případě je hovořeno o tzv. **vnější**, též **mezinárodní migraci** (Demografie 2014). Nejedná se tedy o každodenní typy pohybů, jakými jsou např. dojíždění do zaměstnání či do škol.

Migrace může být **dobrovolná**, kdy mezi hlavní motivy migrantů patří zejména ekonomické, sociální a kulturní aspekty. **Nedobrovolná** migrace je ovlivňována nepříznivou situací, mnohdy přímo ohrožující bezpečnost osob v jejich domovské zemi, nejčastěji válečným konfliktem, politickou situací a odlišným náboženským vyznáním (IOM 2018a).

Dále se rozlišuje mezi migrací **legální** a **nelegální**. Vše se odvíjí od role státu a příslušných orgánů, které dohlíží na pohyb osob v rámci státu. Každý mezinárodní migrant, který se chce dlouhodobě usadit na území jiného státu, musí uvést účel pobytu. Tím může být např. zaměstnání či studium (viz podkapitola 2.2). V případě nelegální migrace, pobyt cizího občana na území státu není kontrolován ze strany státu, neboť se dotyčná osoba nenahlásila daným úřadům a nedisponuje potřebným oprávněním k pobytu. Nelegální migrace je často realizována tzv. **převaděči**.

Ačkoli je typologie migrace mnohem obsáhlejší, pro tuto práci je důležité zmínit tyto vybrané typy související s migrací mezinárodní.

Imigrace a emigrace

Pojem imigrace lze jednoduše definovat jako přistěhovalectví. MV (2016, s. 25) ji označuje jako změnu „*místa pobytu směrem na území jiného než domovského státu*“. Opačným termínem je pak **emigrace**, tedy vystěhovalectví. MV (2016, s. 15) ji definuje jako „*změnu místa pobytu směrem z území domovského státu*“.

2.2 Cizinecká legislativa v České republice po roce 2000

„Na migrační politiku je možné pohlížet jako na soubor zákonů, nařízení a praktik týkajících se pohybu mezinárodních migrantů přes státní hranice a jejich pobytu na území cílové země.“ (Drbohlav a kol. 2010, s. 69). Česká migrační politika prošla několika významnými změnami, aktuální zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, který vstoupil v platnost k 1. 1. 2000, nahradil zákon č. 123/1992 Sb., o pobytu cizinců na území Československé federativní republiky. Ačkoliv se tato práce vztahuje na data vztažená k období aktuálního znění zákona, je vhodné zmínit i některé důležité skutečnosti, které tomuto předcházely, a to sice změny v typech pobytů.

Zákon č. 123/1992 Sb.

upravoval následující typy pobytů:

- a) trvalý pobyt
- b) krátkodobý pobyt (do 180 dnů)
- c) dlouhodobý pobyt (od 180 dnů do jednoho roku s možností prodloužování)

Zákon č. 326/1999 Sb.

výše uvedený zákon nahradil a nyní představuje hlavní právní předpis v problematice cizinců na území České republiky, vedle formulací základních definic pojmů (cizinec, viz podkapitola 2.1), také stanovuje podmínky nutné pro vstup a pobyt cizinců. Zákon nahradil termín dlouhodobý pobyt a povolení k dlouhodobému pobytu vízem nad 90 dní.

Současný zákon definuje pojem **přechodný pobyt** (Hlava III., díl 1, § 17 Zákona) takto:

Cizinec může pobývat na území přechodně

- a) bez víza,
- b) na základě krátkodobého víza uděleného podle přímo použitelného právního předpisu Evropských společenství,

- c) na základě dlouhodobého víza (dlouhodobým vízem se rozumí vízum k pobytu nad 90 dnů), povolení k dlouhodobému pobytu nebo povolení k přechodnému pobytu, nebo
- d) na základě výjezdního příkazu.

Účelem pro poskytnutí **krátkodobého víza** je nejčastěji sezónní zaměstnání. Doklad o účelu pobytu, jakožto jednu z náležitostí pro udělení příslušného víza, je zapotřebí i u žádostí o udělení **víza nad 90 dnů**. Může se jednat o sezónní zaměstnání, či strpění pobytu na území.

Legislativa uvádí několik zákonných důvodů umožňujících cizincům **přechodný pobyt na základě povolení k dlouhodobému pobytu** za účelem: sloučení rodiny na území, studium na území, ochrana na území, vědecký výzkum, speciální povolení opravňující cizince k přechodnému pobytu na území delší než 3 měsíce a k výkonu zaměstnání (zaměstnanecká karta), investování, strpění pobytu na území (trestní řízení, ochrana). Obdobné účely pobytů se vztahují též pro občany Evropské unie a jejich rodinné příslušníky (zaměstnání, podnikání a jiná výdělečná činnost, studium). V obou případech – jak občané Evropské, tak občané třetích zemí, mohou podávat žádost o povolení k **trvalému pobytu** po 5 letech přechodného pobytu, kdy podmínky pro udělení trvalého pobytu se mohou lišit, např. v případě rodinných příslušníků (ČSÚ, 2016).

K výrazným změnám legislativy došlo v souvislosti se vstupem České republiky do Evropské unie (dne 1. května 2004). K těmto změnám patří především rozlišení cizinců na občany Evropské unie, zahrnující i občany států Evropského hospodářského prostoru, Švýcarska a jejich rodinných příslušníků a občany ze třetích zemí. Drbohlav a kol. (2010) upozorňují především na rozdíly v migrační politice a právního přístupu k těmto dvěma skupinám cizinců. První zmíněné skupiny cizinců se změny dotkly především v oblasti povolování pobytů pracovních a pobytových, o něž nemusejí žádat.

Společnou zahraniční a bezpečnostní politikou členských států Evropské unie, která je uplatňována i v oblasti povolování pobytů cizincům ze třetích zemí (tj. jednotná vízová politika), se zabývá Horáková (2000). Popisuje postupy příslušných orgánů právě vůči nečlenským zemím, které musí splňovat vízovou povinnost. Seznam států, jejichž občané podléhají vízové povinnosti ve státech schengenského prostoru, podle Nařízení Rady (ES) č. 539/2001 v platném znění, je k nalezení na webových stránkách Ministerstva zahraničních věcí, jedná se např. o cizince z těchto zemí: Bělorusko, Čína, Indie, Mongolsko, Rusko a Vietnam (MZV, 2018).¹

¹ Další důležitá legislativní opatření udávající práva a povinnosti určené nejen pro občany České republiky, ale rovněž pro cizince pobývající na území státu, tvoří zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, trestní zákoník č. 40/2009 Sb., zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, Listina základních práv a svobod, či Evropská úmluva o ochraně lidských práv.

2.3 Hlavní odborná pracoviště zabývající se problematikou mezinárodní migrace a cizinců v České republice

Tématem mezinárodní migrace a cizinců na našem území se zabývá několik odborných pracovišť, ač už na úrovni oborů sociologických, přírodovědeckých nebo ekonomických.

Jedním ze stěžejních pracovišť tvoří centrum GEOMIGRACE (Geografické migrační centrum), které funguje pod katedrou sociální geografie a regionálního rozvoje Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze. V rámci tohoto centra vydává odborné publikace, týkající se problematiky migrace a cizinců, řada autorů – Drbohlav D., Čermák Z., Čermáková D., Janská E., a další. V rámci kolektivu několika autorů (Drbohlav a kol. 2010), spolupracujících pod tímto centrem, vznikla publikace *Migrace a (i)migranti v Česku: Kdo jsme, odkud přicházíme, kam jdeme?* Ta se zabývá tématem migrace (imigrace) ze širšího pohledu. Věnuje se jak historickému vývoji, tak migrační politice České republiky, geografickému rozmístění cizinců nebo stále se rozvíjejícímu tématu integrace cizinců do majoritní společnosti. Proměněm v prostorovém rozmístění cizinců se věnuje také Čermáková (2005), která se zabývá otázkou, zda cizinci mají spíše koncentrační či dekoncentrační tendence. Dochází k závěru, že trendy rozmístění cizinců jsou spíše koncentračního charakteru. Otázkami týkajícími se migračních pohybů cizinců v rámci hierarchické struktury osídlení se věnuje Čermák a Janská (2011). V rámci této sídelní struktury směřují pohyby cizinců nejčastěji do velkých měst.

Dalším odborným centrem je Etnologický ústav AV ČR v Praze. Pod tímto ústavem tvoří například Uherek (2003), který se zaměřuje na téma cizinecké komunity a městský prostor v České republice. Ve své práci si klade do souvislostí otázky týkající se adaptace a integrace cizinců, přičemž prostor věnoval také koncentraci cizinců do měst České republiky. Mezi jeho poznatky v rámci prostorového rozmístění cizinců se objevují vysoké koncentrace cizinců do průmyslových měst, která byla doosidlována po druhé světové válce. Vyzdvihuje klíčové postavení hlavního města, které je střetem cizinců nejen ze zemí méně vyspělých, přicházejících zejména z Východu, ale také jako bod zájmu více kvalifikovaných pracovníků ze Západu. Tématu migrace z historického hlediska (jak v evropském, tak českém prostředí) se věnuje Uherek a kol. (2016). V knize *Migrace: Historie a současnost* popisují proměnlivost intenzity a příčin migračních toků.

Vznikají také práce na základě spolupráce výzkumných center, například Drbohlav a Uherek (2007) se věnovali zhodnocení tématu migračních teorií.

Výzkumný ústav práce a sociálních věcí je dalším centrem, pod nímž vznikají práce s tématy vztahujícími se k ekonomickým aktivitám cizinců. V rámci tohoto ústavu se tímto tématem zabývá Horáková M., která zkoumá mezinárodní pracovní migrace. Tématem pracovní migrace se i vedle dalších témat (např. migrace a rozvoj), zabývá Mezinárodní organizace pro migraci a rozvoj (IOM). IOM je organizace, která působí celosvětově. Česká republika je členským státem této organizace od roku 1998 (IOM 2018b).

2.4 Teoretické přístupy – vybrané migrační teorie

Každé vědecké téma je postaveno na určité teorii. Ta je definována jako protiklad empirie, tedy soubor pojmů a tvrzení, věnující se konkrétnímu jevu, jež musí být prokázány výzkumem či pozorováním a podloženy zákony a hypotézami (Slovník cizích slov 2018). Stejně tak mezinárodní migrace má svá teoretická východiska. Počet mezinárodních migrantů se navyšuje, mění se parametry a determinanty migrace a s tím dochází i k aktualizacím těchto teorií. Mezinárodní pohyb obyvatelstva má implikace na všechny vědecké sféry, proto se tímto problémem zabývá celá řada oborů, které se snaží objasnit příčiny migrace. Prozatím však nedošlo ke stabilizaci fenoménu v podobě ustáleného zázemí a nastavení jednotné teorie. Dle koncepce Borjase (1989, cit. v Procházková Ilinitchi 2010) by primární teoretický koncept migrace měl být schopen zodpovědět následující:

- a) předpovědět velikost a směr migračních toků,
- b) zohlednit asimilační proces migrantů,
- c) zhodnotit vliv migrantů na přijímací ekonomiku.

Prostor je této problematice věnován jak v oblastech geografie, ekonomie, sociologie, politologie, tak např. psychologie a v celé řadě dalších vědních oborů. Palát (2014) ho označuje jako multidisciplinární fenomén. Jednotlivé teorie se tak často vzájemně doplňují. Tento text není věnován veškerým existujícím migračním teoriím, ale pouze několika vybraným, které odpovídají teoretickým východiskům práce.

Řada studií odkazuje na Massey a kol. (1998, cit. např. v Palát 2014), kteří se snažili podat ucelený pohled na migrační teorie, zhodnotit je a vytvořit na jejich základě jednu komplexní teorii. Massey (2003, s. 10) rozvíjí syntetickou víceúrovňovou teorii sil ovlivňující mezinárodní migraci zakládající se na několika otázkách: „*Jaké jsou strukturální procesy v rozvojových zemích, které produkují emigranty? Jaké jsou strukturální síly ve vyspělých zemích, které vytvářejí poptávku po jejich službách?*“

Jaké jsou motivace lidí, kteří reagují na tyto makroekonomické síly tím, že se pohybují na mezinárodní úrovni? Jaké sociální a ekonomické struktury vznikají v průběhu mezinárodní migrace a globalizace, aby podpořily a udržovaly mezinárodní hnutí, a jak se opírají o migrační procesy? A konečně, jak národní vlády reagují na výsledné toky lidí, a jak efektivní jsou jejich politiky?“. Jednou koncepcí, která dle Uherka (2004) zobecňuje migrační teorie a udává tak konceptuální rámec problematiky je dílo Ravensteina. Ravenstein (1889) položil základy migračním studiím a kladl důraz především na roli smýšlení lidského jedince v tomto procesu a upozorňoval na zásadní roli státu v migračních procesech.

V úvodu práce byly zmíněny dva pojmy – tzv. **push a pull faktory**, které vytvářejí podněty, na jejichž základě se jedinec rozhoduje k migraci. Teorie zakládající se na těchto faktorech vznikla v 60. letech 20. století, a vzniku této teorie zahrnující dva druhy sil, které působí selektivně a nemají univerzální platnost, dal základy D. J. Bogue (Uherek 2004). Tzv. **push faktory** tvoří ty, které „tlačí“ migranta z původní země a zahrnují např. následující jevy: ekonomická nestabilita, změna životního standardu, rychlý demografický růst, válečné, náboženské a národnostní střety, zhoršování kvality životního prostředí. Druhou stranu tvoří tzv. **pull faktory**, které jsou pro migranta lákavé a přitahují ho do cílové země, jedná se zejména o tyto: politická stabilita, ekonomická prosperita, vysoká kvalita života, svoboda a možnost seberealizace, vliv příbuzných (Palát 2015).

Neoklasická teorie je postavena na ekonomickém přístupu, kde je migrace popsána v souvislostech spojených s pracovním trhem (nabídka, poptávka a mzda) a celkovou kvalitou života jedince. Figurují zde zisky a ztráty, které jsou pro každého člověka specifické (Drbohlav, Uherek 2007). Baršová, Barša (2005) ho hodnotí jako důsledek nerovnováhy nabídky a poptávky a důsledek nerovnoměrného územního rozdělení práce a kapitálu. Teorie je hodnocena na dvou úrovních: a) makroekonomická – stát; b) mikroekonomická – jednatel (Massey 1993, cit. v Palát 2015).

Nová ekonomie pracovní migrace se v mnoha směrech podobá neoklasické teorii. Podstatným rozdílem je to, že motivace migrace nevzniká na základě rozhodnutí jedince, ale souboru jedinců (rodina). Ve své podstatě se jedná o případy tzv. remitencí. Remitence jsou častým motivem migrace. Jsou spjaté s ekonomickými faktory a označují transakce mezi migrantem, který v nové zemi získá ekonomicky výhodné zaměstnání, z něhož většinu výdělků zasílá zpět do své země rodinným příslušníkům. Jsou výhodné především pro cizince z rozvojových zemí. IMF (1993, s. 75) remitence definuje jako „*transfery migrantů, kteří jsou zaměstnáni v nových ekonomikách a považují se zde za obyvatele*“, což znamená, že musí na území pobývat po dobu jednoho roku a více.

Teorie dvojího trhu či též **segmentovaného pracovního trhu** se zakládá na poptávce pracovní síly, jejíž hlavní faktor tvoří strukturální podmínky v přijímající zemi.

Koncepce je založena na osobních preferencích domácí populace a pracovních migrantů. Zatímco domácí populace žádá vyšší pracovní pozice, které jim navíc umožní kariérní růst (otázka sociálního statusu), pracovní migranti jsou pak obsazováni do zbylých nižších pozic, fyzicky náročnějších, které jsou hůře platově ohodnoceny, ale i přesto splňují jejich motivaci (Palát 2015). Tento fenomén však v současné době ustupuje a je vysoká poptávka zejména po kvalifikovaných pracovnících v oborech typu IT apod.

Migrační teorie světového systému pracuje s pojmem globalizace. Globalizovaný svět utváří ekonomický systém, ve kterém vznikají složité vztahy. Tyto vztahy jsou důsledkem různého stupně rozvinutosti států světa ve smyslu jádro-periferie (Drbohlav, Uherek 2007).

Teorie migračních sítí se zabývá mezilidskými vazbami, které probíhají mezi místem původu jedince a cílové destinace jeho mezinárodních migračních pohybů. Baršová, Barša (2005) tuto teorii pojí do souvislostí s **teorií transnacionálního prostoru**, která jinde bývá označována také jako **Transnacionalizace**. Teorie pracuje s přeshraničními vazbami migranta mezi zemí cílovou a jeho domovem. K těmto vazbám dochází v mnoha sférách, především v té ekonomické, ale také např. kulturní (Pospíšilová 2009).

3. Historicko-geografický kontext

Hlavní časovou osou této práce je období let 2002 – 2017, ale i přesto je nezbytné zaměřit se na dřívější časová období a nejdůležitější historické souvislosti, které výrazně ovlivnily současnou migrační pozici České republiky.

Téměř neomezený pohyb osob v rámci jednotlivých státních útvarů, práva umožňující člověku usazení se na území jiného než rodného státu, pracovní či studijní příležitosti v cizině, jsou jen výčetem možností, kterými dnešní moderní, globalizovaný svět disponuje. Globalizace je pojmem označujícím „*dlouhodobý proces změn v geografické organizaci společnosti*“ (MUNI 2011). Období ekonomické globalizace Massey (2003) rozděluje do několika etap. Samotné počátky spatřuje v roce 1800. Od této doby tento složitý proces prošel několika útlumy a vzestupy, zapříčiněnými významnými historickými předělami – Velkou hospodářskou krizí, první a druhou světovou válkou a studenou válkou. Pád Berlínské zdi pak zapříčinil zařazení střední a východní Evropy zpět do kontinentálního migračního systému (Bonifazi a kol. 2008). Globalizace je jevem, který má mnoho dopadů ve všech geografických úrovních. Na makrogeografické úrovni se jedná především o vliv nadnárodních společností (MUNI 2011). Ty koncentrují své aktivity a rozsáhlé investice do jádrových oblastí. Koncentrace těchto společností může být přínosná jak pro domácí populaci, tak pro cizince. Ve velkých městech pak může docházet k vysoké poptávce po pracovnících do nižších pozic, s nižším mzdovým ohodnocením, v současné době se však jedná spíše o pozice vyžadující vyšší kvalifikaci (obory typu IT, high-tech). Řada zaměstnavatelů se stále častěji poptává po pracovní síle mezi cizinci (Massey 2003).

Historii migrace nejen v celosvětovém měřítku, ale i v tom českém, se věnuje Uherka a kol. (2016). Ten uvádí několik významných migračních impulsů. V minulosti lze za migrační impuls označit především těžbu surovin a s tím spojené pracovní příležitosti. Jako příklad uvádí případ Kutné Hory ve 13. století, kdy probíhala rozsáhlá migrace německého obyvatelstva na toto území, spojená s těžbou kovů (jako další uvádí např. město Jihlava – stříbro, či Křivoklátsko – železářský průmysl). Jedním z rozsáhlých migračních proudů, který zasáhl i Českou republiku (tehdejší Československo), byl po druhé světové válce příchod řeckých a makedonských uprchlíků před občanskou válkou. Ti byli rozptýleni do českého pohraničí a měli částečně napravit škody, které byly způsobeny odsunem Němců. Podle Uherka a kol. (2016) byli přesunuti zejména do oblastí Jeseníka, Karviné a dále např. do Bruntálu.

Československo po 2. světové válce bylo zemí jednoznačně emigrační². Prvotně to souviselo s poválečnou politikou, s cílem Postupimské konference (17. 7. – 2. 8. 1945), kdy se jednalo o tzv. „*spořádaný odsun části německého obyvatelstva*“. Do pohraničních oblastí, odkud byly Němci vyhnáni, se v Československu během krátké doby usadilo 1,8 milionu Čechů a Slováků, převážně do oblasti Sudet (Kučera 1992, s. 38).

Zajímavou množinou lidí byli zaměstnanci firem, které expandovaly do zahraničí, a tito pracovníci se po čase vraceli do vlasti - např. šlo o zaměstnance firmy Baťa, Škodovy závody, ČKD, Zbrojovka Brno.

Po únorovém komunistickém puči 1948 odešlo z tehdejšího Československa tisíce obyvatel. V dalších letech počet emigrantů stále stoupal, jen v roce 1953 to bylo přes 43 000 uprchlíků (Richter 1999).

Celkem emigrovalo na západ v období let 1948 až 1968 350 tisíc lidí, nová vlna politické emigrace následovala po okupaci Československa státy východního bloku v čele se Sovětským svazem 21. srpna 1968. Údaje hovoří o počtu až 80 000 emigrantů. Celkem v období komunismu emigrovalo na západ až 550 tisíc lidí, což je 3,5 procenta celkové populace. Z celkového počtu emigrantů z Československa se vrátilo 10–15 tisíc. Hlavním motivem obou vln emigrací byl politický režim (Morawska 2001).

V socialistické éře, byl na našem území velmi malý počet cizích státních příslušníků. Pokud docházelo k příchodu cizinců na území státu, tak bylo silně korigováno. Větší vlny imigrantů přicházeli především v obdobích, kdy docházelo k liberalizaci společnosti. Motiv migrace cizinců na naše území byl pracovní.

90. léta 20. století pak přinesla změnu nejen z hlediska nového režimu a existence dvou samostatných států, ale také v oblasti migrační politiky (Drbohlav a kol. 2010).

Z hlediska zaměstnanosti cizinců u nás (na základě mezinárodních dohod), v tehdejší době patřila mezi nejvýznamnější úmluva s Polskem a s Vietnamskou socialistickou republikou (Baršová, Barša 2005). Další rozsáhlý řízený migrační proud byl z oblasti Ukrajiny a Běloruska (Uherek a kol. 2016).

Rok 1989 a jeho politické změny přispěly k vyšší míře nárůstu cizinců. Dalším významným předělem migrace cizinců do České republiky bylo datum 1. 1. 1993, tedy vznik samostatné České republiky, kdy došlo k rozdělení dřívějšího Československa a ke vzniku dvou nových států. Vodička (2003) hovoří o hlavních důvodech vedoucích k rozpadu federace, mezi kterými uvádí např. československý dualismus, založený

² Mnichov září 1938, nacistická okupace v březnu 1939, komunistický převrat v únoru 1948 a sovětská okupace v srpnu 1968 změnily specifický typ emigrace v politický exil

na odlišné politické kultuře dvou celků utvářející jednu federaci, či samotnou transformaci na demokratický stát, se kterým se tehdejší Československo potýkalo s velkými těžkostmi.

Neméně významný byl rok 2004, kdy se Česká republika stala součástí Evropské unie. Tento rok přinesl zásadní změny v zákonech týkající se cizinců, možnostech a podmínkách jejich pobytu na našem území. Rok 2007, potom byl rokem, kdy Česká republika vstoupila do Schengenského prostoru. V tomtéž roce lze pozorovat dopady ekonomické krize, která zasáhla celý svět.

4. Prostorové rozmístění cizinců v České republice

Rozmístění cizinců na území České republiky je velice nerovnoměrné a je ovlivněno mnoha faktory. Pro cizince jsou nejatraktivnější velká krajská města, která umožňují snadnější vstup do země ve smyslu nabídky více pracovních a vzdělávacích příležitostí a možnostech zařazení se do většinové společnosti. Ačkoli se může zdát pro cizince soustředění se na venkov v současné době méně atraktivní, v minulosti tomu tak vždy nebylo, a i tento trend byl zaznamenán. Příkladem je příchod řeckých politických migrantů, kteří přišli na naše území v poválečném období. Ti byli směřováni především do pohraničních oblastí (velký ekonomický dopad měl příchod migrantů např. na Osoblažsku), kde byl předpokládán dostatek pracovních míst v zemědělství (Uherek 2003).

Ve struktuře rozmístění cizinců je patrný západo-východní a severo-jihní gradient (Drbohlav a kol. 2010). Jedná se o to, že počet cizinců klesá směrem od západu na východ a ubývá jich i ve směru od severu na jih území republiky, k čemuž může docházet vlivem diferenciovaných životních podmínek a činitelů (ekonomické, sociální ad.). Významným faktorem usídlení cizinců je též anonymita nabízená velkými městy na vyšších pozicích sídelní hierarchie (Novotný a kol. 2007). Praha je jednoznačně nejdůležitějším centrem cizinců a tzv. gateway city (Čermák, Janská 2011). Pojem gateway city lze volně přeložit jako vstupní brána do nové země, např. právě již díky výše zmíněným pracovním příležitostem, dostupným službám apod. Jako méně atraktivní regiony pro cizince se jeví hraniční oblasti Polska a Slovenska (Čermáková 2005).

Tématu prostorového rozmístění cizinců se věnuje řada studentských prací. Změnou profilu regionů spočívající v charakteristikách socioekonomického typu se zabýval Čermák (2006). Ševčík (2007) se ve své bakalářské práci věnoval rozmístění cizinců v letech 1994 až 2005, a jedním ze závěrů jeho práce byl vliv tradic,

kulturní a geografické blízkosti. Vliv těchto tradic se odráží na struktuře cizinců dle státního občanství.

4.1 Cizinci v Praze

Nejatraktivnější lokality pro cizince představují hlavní města, sloužící často jako gateway city, a jinak tomu není ani v případě České republiky. Počet cizinců v Praze k 1. 1. 2018 dosáhl 186 334 (MV 2018) a „v rámci střední a východní Evropy je hlavním městem s jedním z nejvyšších podílů cizinců na obyvatelstvu“ (Přidalová, Ouředníček 2017, s. 660).

Mezi hlavní faktory vysoké míry atraktivity města patří zejména pracovní příležitosti, možnosti spojené s bydlením, ceny a případně vzdělávací instituce. Počty cizinců se však v jednotlivých městských částech mohou velice lišit. Vyšší podíly cizinců v některých městských částech jsou ovlivněny ve velké míře celkovým počtem obyvatel dané části (Drbohlav a kol. 2010).

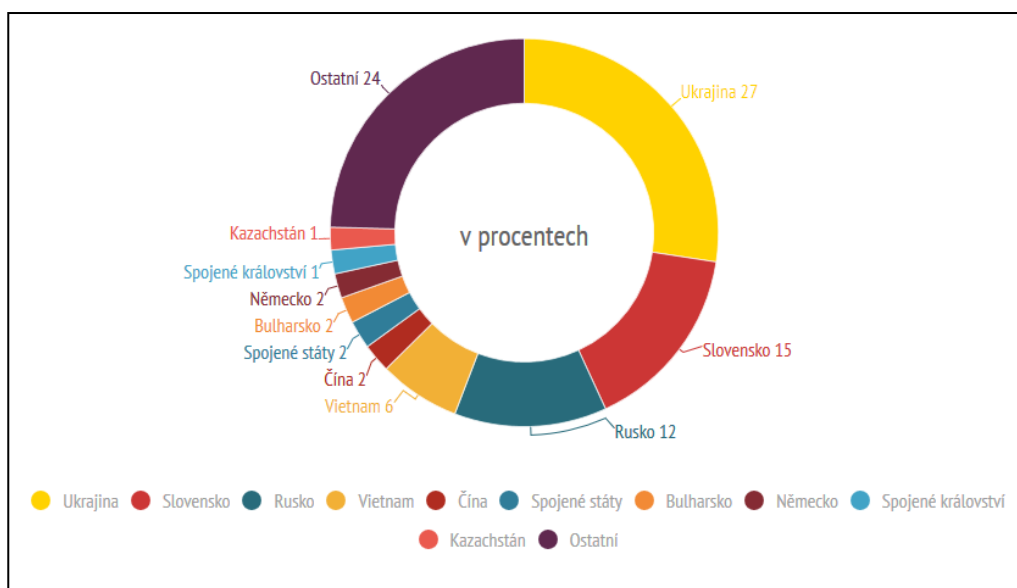
Podle studie Mejstříka (2013) atraktivita správních obvodů stoupá a územní preference cizinců v rámci Prahy se odvíjí od účelu pobytu a možností bydlení. Územní preference cizinců do jednotlivých městských částí Prahy se také odvíjí od země původu cizince. Do hlavního města proudí vysoké procento cizinců z východních i západních zemí a jedná se o cizince s různou úrovní odborné kvalifikace (Uherek 2003).

Tématem cizinců v Praze se v rámci projektu Česko v datech (2015a) věnuje i Přidalová, která upozorňuje na socioekonomické postavení cizinců. Otázky týkající se bydlení cizinců se dostávají stále více do popředí, což je dáno trendem koupí nemovitostí cizinci. Převážně se ovšem jedná o koupi bytů za účelem dalších investic (Česko v datech 2015b). Cizinci se nejčastěji soustředí do oblastí „tzv. vnitřního města s činžovní a sídlištní zástavbou“ (Drbohlav a kol. 2010, s. 55). Aspekt rozdílných kvalifikačních dispozic, odvíjející se zejména od země původu cizince, a pocit anonymity, přispívají k nelegálním aktivitám, hlavně ve velkých městech a v Praze především (Drbohlav 2011).

Složení cizinců dle státního občanství v hlavním městě odpovídá celorepublikové struktuře (viz kapitola 5). Přední příčky obsazují cizinci z Ukrajiny, Slovenska, Ruska a Vietnamu. V grafu č. 1 je viditelné také vyšší zastoupení cizinců ze Spojených států, Německa a Spojeného království, tedy z vyspělých západních zemí. Právě tyto skupiny obyvatelstva se nesoustřeďují na rozdíl od některých skupin cizinců (např. od cizinců z Ukrajiny) do městských částí, které disponují ubytovny, ale do dražších částí města, často rezidentních. Zde se odráží také výše zmíněný trend koupě bytů, které jsou

vystaveny i v rámci větších pražských developerských projektů, kde žijí většinou ruský mluvící migranti (Cizinci v datech 2015b).

Graf č. 1: Cizinci v Praze dle státního občanství k roku 2014

Zdroj: Česko v datech (2015b)

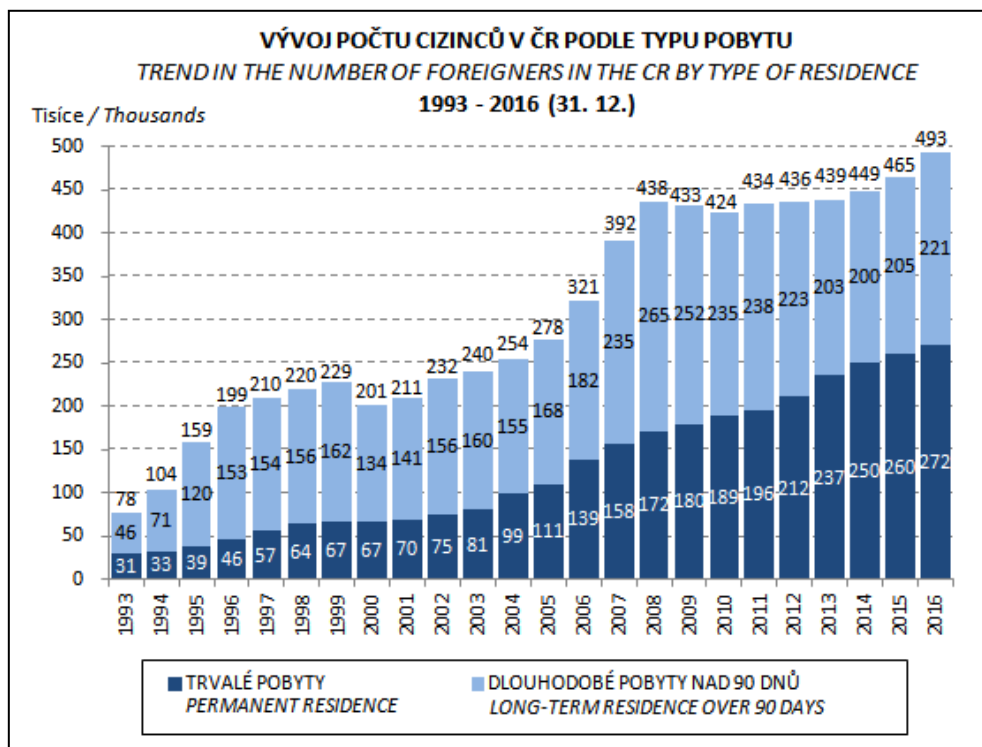
5. Vývoj počtu cizinců na území České republiky

Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (dále jen OECD) každým rokem zpracovává *Výhledy v oblasti mezinárodní migrace*. OECD (2017) udává, že v roce 2016 se do zemí patřících do této organizace trvale přestěhovalo okolo 5 milionů osob. Nejpočetnější skupinu mezinárodně migrujících osob zastupují osoby migrující za cílem sloučení rodiny (cca 1,6 milionu osob) a z humanitárních důvodů (cca 1,5 milionu osob).

Dle ČSÚ (2017a) bylo k 31. 12. 2016 na našem území evidováno 493 441 cizinců (cizinci bez azylantů). Vývoj počtu cizinců v České republice, s ohledem na typ pobytu ilustruje graf č. 2, který vykazuje téměř pravidelné rostoucí tendence. Výjimku tvoří rok 2000, kdy došlo ke změnám v legislativě týkající se délky pobytů (Čermáková 2005). K mírnému snížení došlo také v roce 2010, k čemuž mohlo dojít v důsledku celosvětové hospodářské krize. Z hlediska typu pobytu až do roku 2012 převažovaly pobyty dlouhodobé nad 90 dnů, od roku 2013 převažují pobyty trvalé. Více než polovina cizinců

(54 %) se zdržovala na území České republiky na základě uděleného povolení k trvalému pobytu. Dle údajů Ministerstva vnitra (2018) v roce 2017 celkový počet činil 507 433 cizinců, z nichž 279 728 cizinců pobývalo na území České republiky na základě trvalého pobytu a 227 705 pak na základě pobytu přechodného.

Graf č. 2: Vývoj počtu cizinců v České republice podle typu pobytu v letech 1993–2016

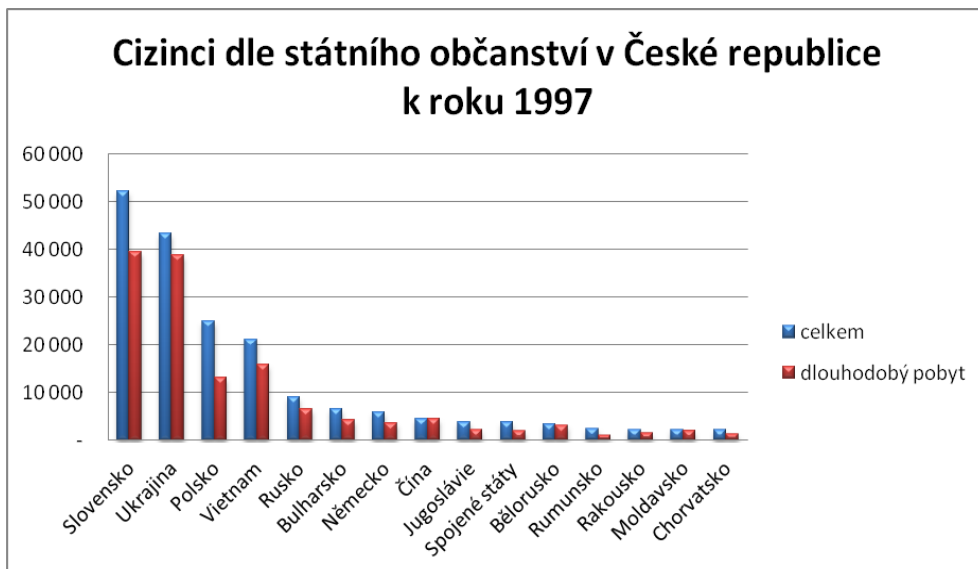
Zdroj: ČSÚ (2018)

OECD (2017) dále uvádí, že mezi nejčastějšími státními občanstvími cizinců v roce 2015 figurovaly následující země: Čína, Sýrie, Rumunsko, Polsko a Indie. Tato struktura však zcela neodpovídá případu České republiky, kde je dlouhodobě nejvíce zastoupeno státní občanství cizinců z Ukrajiny a Slovenska, což dokládají grafy č. 3 až 7. Grafy zobrazují patnáct nejpočetnějších skupin cizinců dle státního občanství vždy za daný rok. Zatímco v letech 1997 a 2002 zaujímali nejvyšší podíl cizinci se slovenským státním občanstvím, v letech následujících, tedy 2007, 2012 a 2016, to byli cizinci se státním občanstvím ukrajinským. Poměrně stálou pozici měli v pěti sledovaných obdobích cizinci z Vietnamu. Pouze v jednom roce, v roce 1997, byli cizinci s vietnamským státním občanstvím procentuálně převýšeni cizinci s polským státním občanstvím. Právě Polsko spolu s Ruskem zaujímalo další poměrně trvalé pozice. Jako poslední rok zhodnocení

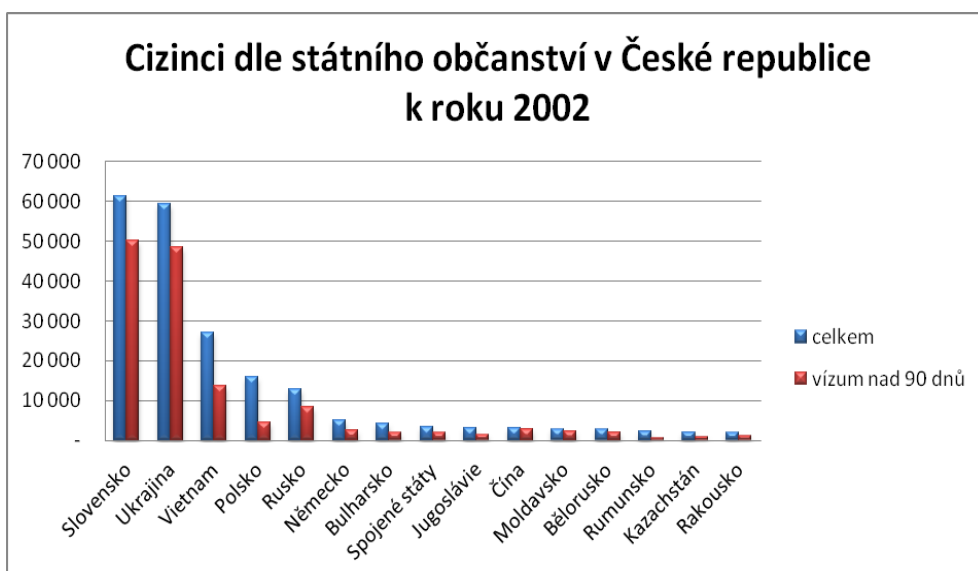
situace cizinců podle státního občanství byl zvolen rok 2016, neboť data k roku 2017 zatím nejsou k dispozici.

Graf č. 3: Cizinci dle státního občanství v České republice k roku 1997

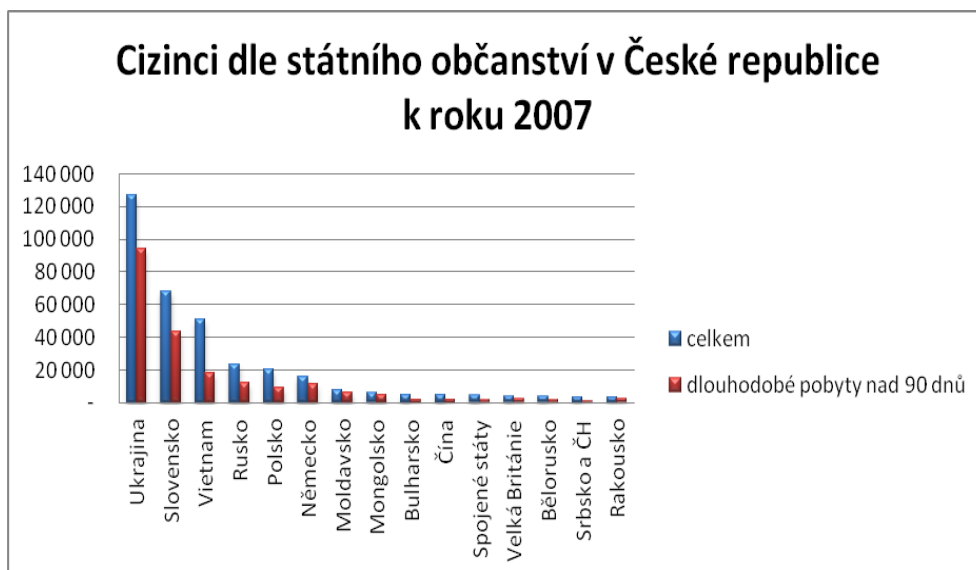
Zdroj dat: ČSÚ (2017b), vlastní zpracování

Graf č. 4: Cizinci dle státního občanství v České republice k roku 2002

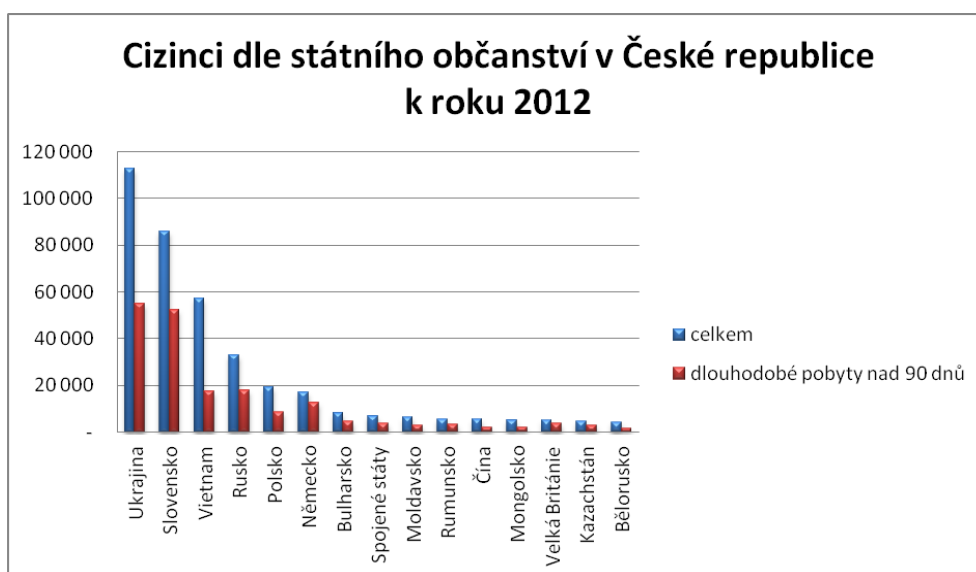
Zdroj dat: ČSÚ (2017b), vlastní zpracování

Graf č. 5: Cizinci dle státního občanství v České republice k roku 2007

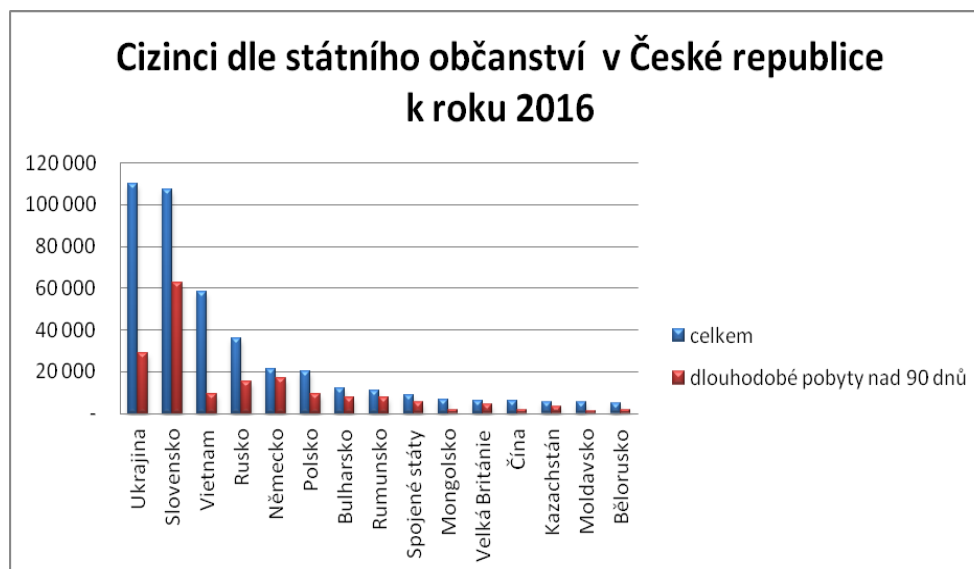
Zdroj dat: ČSÚ (2017b), vlastní zpracování

Graf č. 6: Cizinci dle státního občanství v České republice k roku 2012

Zdroj dat: ČSÚ (2017b), vlastní zpracování

Graf č. 7: Cizinci dle státního občanství v České republice k roku 2016

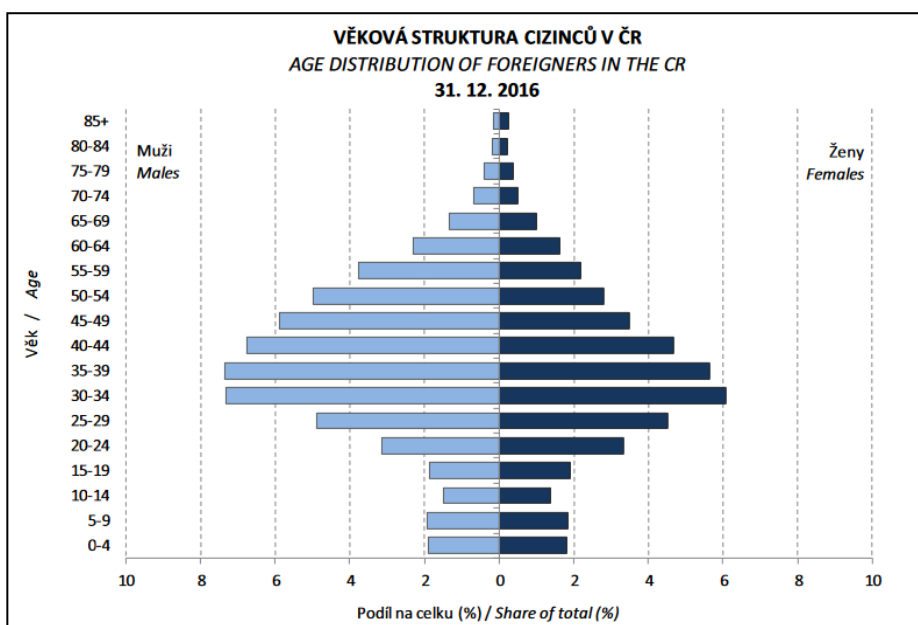
Zdroj dat: ČSÚ (2017b), vlastní zpracování

Z hlediska genderového složení cizinců, většího počtu dosahují muži. Dle dat ČSÚ (2014) v roce 2002 podíl mužů mezi cizinci činil zhruba 62 %, v roce 2007 se procentuální zastoupení rovnalo 59 %, k roku 2012 pak 60,4 %. V roce 2016 bylo mezi cizinci v České republice podle dat ČSÚ (2017c) 279 662 mužů. Větší procento mužů je dáno zejména motivy migrace, které jsou často pracovní a např. u cizinců s ukrajinským státním občanstvím, které je u nás nejčastější, se jedná o pobyty za účelem již zmíněných remitencí.

ČSÚ (2017c) svou statistikou poukazuje i na procentuální zastoupení jednotlivých skupin cizinců (ze zemí Evropské unie a třetích zemí). Méně než polovinu (42 %) cizinců na území České republiky tvořili k roku 2016 občané EU-28, přičemž stále dochází k navyšování jejich počtu. To je ovlivňováno charakterem společné migrační politiky v rámci zemí Evropské unie a pozice České republiky v rámci Schengenského prostoru, kdy je dle Drbohlava a kol. (2015, s. 53) Česko „*plně otevřeno pohybu osob v rámci těchto územních jednotek a jednak je atraktivní pro imigranty ze třetích zemí jako součást silného společného ekonomického prostoru*“.

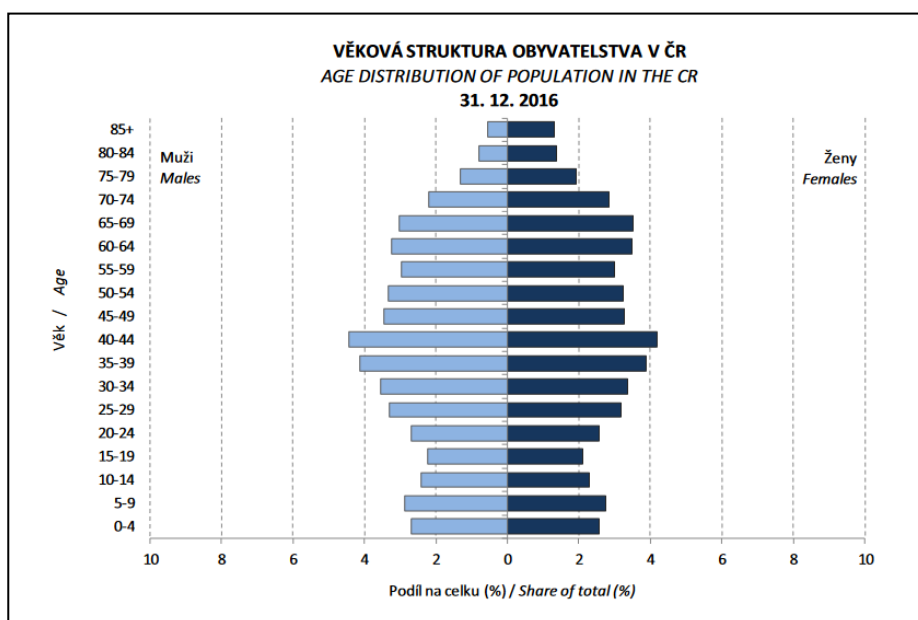
Rozdíly ve věkové struktuře cizinců a obyvatel České republiky zachycují grafy č. 8 a 9. Největší procento cizinců se nachází v produktivním věku, což opět odráží nejčastější účely migrace - ekonomické aktivity.

Graf č. 8: Věková struktura cizinců v ČR k 31. 12. 2016

Zdroj: ČSÚ (2017c)

Graf č. 9: Věková struktura obyvatelstva ČR k 31. 12. 2016

Zdroj: ČSÚ (2017c)

6. Metodika

Problematika cizinců na našem území je vědeckým tématem, které se zakládá na rozsáhlé datové základně. Data jsou zpracovávána v různých sférách života cizinců několika organizacemi a veřejnými institucemi. Základní data zpracovávají jednotlivá ministerstva, dle jejich příslušnosti. Aby bylo možno zachytit prostorové rozmístění cizinců na území České republiky a určitý vývoj tohoto rozmístění, a bylo tak dosaženo stanovených cílů, bylo využito dat ze dvou zdrojů.

V prvé řadě se jedná o data získaná prostřednictvím Českého statistického úřadu. Český statistický úřad (dále jen ČSÚ), pravidelně zpracovává údaje získané prostřednictvím informačních systémů ministerstev (MV, MPSV, MPO, MS, MŠMT a MZ). Na základě kooperace všech těchto úřadů vznikají od roku 2001 publikace Cizinci v České republice, ve kterých jsou předložena data dle jednotlivých témat (např. demografické aspekty či ekonomická aktivita cizinců).

Dalším zdrojem dat, se kterými ČSÚ pracuje, jsou data poskytnutá Ředitelstvím služby cizinecké policie. Tuto datovou základnu tvoří data dostupná na webových stránkách Ministerstva vnitra. Pro aktuálnější zmapování situace byla využita data vztažená k roku 2017 z jeho webových stránek, protože ČSÚ tato data ještě nezveřejnil. Ministerstvo vnitra upozorňuje, že jeho data nenahrazují oficiální data ČSÚ.

Druhotným krokem pak bylo zpracování dostupných dat, která byla získána z výše zmíněných zdrojů. V rámci dat ČSÚ bylo čerpáno, jak z publikace Cizinci v České republice, za vybrané roky, tak z webových stránek. Publikace let 2001 až 2003 jsou dostupné pouze u ČSÚ, a to pouze v tištěné podobě.

Územní klasifikace se odvíjí od dostupných statistických dat, která jsou stěžejním prvkem této práce. Vybraným územím jsou místní samosprávné jednotky na úrovni LAU 1 – okresy, LAU 2 – obce, a jako doplňková území byly zvoleny pražské městské části. Hlavním sledovaným obdobím je časová řada let 2002–2017, přičemž v rámci mapy č. 1 je nahlédnuto také k období před rokem 2000, konkrétně se jedná o rok 1997. Tento rok byl zvolen na základě dostupných dat na úrovni okresů České republiky. Ta jsou dostupná od roku 1996. V rámci zachování pětiletých intervalů mezi jednotlivými roky byl zvolen rok 1997. Data k tomuto roku byla zpracována z důvodu ilustrace zvyšujícího se fenoménu migrace. Nadále data nebyla zpracována z důvodu možných statistických chyb, které mohly nastat v souvislosti se změnou legislativy v roce 2000.

Období let 2002-2017 bylo zvoleno z důvodu zhodnocení situace v následujících obdobích:

- rozmístění cizinců v České republice před vstupem do Evropské unie (hodnocen rok 2002),
- situace po vstupu do Evropské unie, počátek celosvětové hospodářské krize (rok 2007),
- dopady celosvětové ekonomické krize (rok 2012),
- dopady migrační krize a aktuální situace (rok 2017).

Data byla zpracována do podoby kartogramů, které udávají relativní počty cizinců. Byl spočítán podíl cizinců na obyvatelstvu v okresech za jednotlivé roky 1997, 2002, 2007, 2012, 2017 na úrovni LAU 1. V roce 2017 byla zpracována také data na úrovni LAU 2, aby došlo k detailnější ilustraci dat k poslednímu možnému roku. Pro roky 2007 a 2017, tedy v rozmezí deseti let, byl vypočítán podíl cizinců na obyvatelstvu pražských městských částí.

Následně byly z vybraných let vypočítány indexy růstu pro znázornění změn v rámci okresů České republiky, podle vzorce:

$$I_r = (P_x/P_y) \cdot 100$$

kde I_r = index růstu, P_x = počet cizinců v bližším časovém období, P_y = počet cizinců ve vzdálenějším časovém období. Obdobně byla prováděna také aplikace dat do oblastí na úrovni pražských městských částí (rok 2007, 2017).

Pro zjištění míry prostorové koncentrace cizinců do okresů byl zvolen koeficient koncentrace. Tento ukazatel bývá označován také jako lokalizační kvocient a vzorec pro jeho výpočet zní:

$$K_{ki} = \frac{P_{ip}/P_{io}}{P_{jp}/P_{jo}}$$

kde K_{ki} = koeficient koncentrace, P = počet, p = počet cizinců, o = obyvatelé celkem, i = územní jednotka hierarchicky nižší (okres), j = územní jednotka hierarchicky vyšší (ČR). Vzorec pro výpočet koeficientu koncentrace byl převzat z publikace *Ekonomická a sociální geografie* od Touška a kol. (2008, s. 191). Jedná se tedy o kvantitativní analýzu dostupných dat.

7. Prostorové rozmístění cizinců v České republice v období let 2002 - 2017

7.1 Analýza prostorového rozmístění cizinců v okresech České republiky

Tato kapitola předkládá analýzu prostorové rozmístění cizinců, na základě výpočtů podílů cizinců na obyvatelstvu v okresech České republiky v letech 1997, 2002, 2007, 2012 a 2017. Jak bylo popsáno v metodice práce data za roky 1997, 2002, 2007 a 2012 byla čerpána od ČSÚ. Data k roku 2017 na stránkách MV, neboť ČSÚ data ještě nezpracoval. Podíly cizinců na obyvatelstvu České republiky byly zjišťovány pro rok 2017 také na úrovni obcí.

V roce **1997** většina území České republiky vykazovala podíly cizinců s hodnotami pod 2,20 %, jak dokládá mapa č. 1. Okresy **s nejnižším podílem** cizinců byly Chrudim (0,52 %), Opava (0,55 %) a Havlíčkův Brod (0,69 %). Vyšších hodnot dosahovaly okresy Cheb (3,81 %), Praha-západ (3,83 %) a Mělník (4,06 %). Třemi okresy, které dosáhly **nejvyšších** hodnot, byly Praha-východ (4,44 %), Hlavní město Praha (4,92 %) a okres Mladá Boleslav (4,99 %). Níže je přiložena tabulka č. 2 s deseti okresy, v nichž bylo ve sledovaném roce nejvyšší procento cizinců.

Tab. č. 2: Deset okresů České republiky s nejvyšším podílem cizinců k roku 1997

OKRES	POČET OBYVATEL	POČET CIZINCŮ	PODÍL CIZINCŮ NA OBYVATELSTVU V OKRESE (%)
Mladá Boleslav	112173	5599	4,99
Hlavní město Praha	1200455	59021	4,92
Praha-východ	92201	4097	4,44
Mělník	94912	3856	4,06
Praha-západ	76186	2920	3,83
Cheb	87212	3324	3,81
Karviná	284714	8467	2,97
Karlovy Vary	122788	3578	2,91
Liberec	159460	4643	2,91
Tachov	51305	1380	2,69

Zdroj dat: ČSÚ (2017b), ČSÚ (2017d), vlastní zpracování

Podíl cizinců v rámci jednotlivých okresů České republiky v roce 1997 zobrazuje mapa č. 1 na straně 34. Na této je patrné, že největší procento cizinců se soustředilo v prstenci okolo Prahy. Blízkost hlavního města hraje významnou roli. Výše byl zmíněný pojem gateway city, označující místo, které má často úlohu tzv. vstupního bodu do země. Jako vstupní bod si cizinci volí nejčastěji hlavní město, zejména z důvodů pracovních příležitostí. Ve spojitosti s pracovními a vzdělanostními příležitostmi a blízkostí některých významných průmyslových center, jakým je především Mladá Boleslav, je tato oblast vysoce atraktivní.

Mladá Boleslav je známa pro svůj automobilový průmysl. Díky dnešní automobilové společnosti, Škoda Auto a.s., se okres Mladá Boleslav stal jedním z nejdůležitějších center České republiky a poskytovatelem pracovních míst. Existence takto významné firmy k sobě přitahuje také další průmyslové podniky.

Další výrazný projev v rámci prostorového rozmístění lze spatřovat v pohraničních oblastech, v severní a západní části republiky. Jedná se především o Karlovarský kraj. V roce 1997 na území tohoto kraje lze uvažovat silnou koncentraci cizinců pocházejících z Ruska „o Karlových Varech se hovoří rovnou jako o ruském městě“ (Respekt 1997).

Nejmenší podíly cizinců jsou pak charakteristické zejména na území dnešních krajů Vysočina, Jihomoravského, Olomouckého a Moravskoslezského. Oblasti vytvářejí souvislý pás s hodnotami převážně nižšími než 1,20 %. Tento fakt je ovlivněn zejména faktorem pracovních příležitostí a sídelní strukturou, kdy se v těchto oblastech jedná především o menší sídla.

Od roku 1998 se začala výrazně prohlubovat problematika integrace cizinců. Jak uvádí Uherek a Černík (2004, s. 6) v roce 1998 „byly uspořádány kulaté stoly ve vybraných okresech České republiky (Mladá Boleslav, Karviná, Česká Lípa, Brno)“. První konference u kulatého stolu se pořádaly v okresech s vysokým podílem cizinců. Kulatý stůl pořádá Ministerstvo vnitra, které je hlavním aktérem v oblasti snah o integraci cizinců. O dva roky později, tedy v roce 2000, byla ustanovena Komise ministerstva vnitra pro realizaci politiky vlády ČR v oblasti integrace cizinců a rozvoje vztahů mezi komunitami (Uherek, Černík 2004). Od roku 1998 lze pozorovat snahy a zvýšený zájem o problematiku integrace cizinců, což může činit další významný faktor vedoucí k nárůstu počtu cizinců v dalších letech.

Podíl cizinců v rámci jednotlivých okresů České republiky v roce 2002 zobrazuje mapa č. 2 na straně 34. V tomto roce byly **nejnižší** podíly cizinců v okresech Opava (0,52 %), Tábor (0,64 %) a Bruntál (0,66 %). U okresů s **nejvyššími** podíly cizinců došlo k několika změnám. Jednou z nich je pozice hlavního města Prahy, kde podíl cizinců stoupl o více než 1 % (tedy na hodnotu 6,11 %). Ke druhé výraznější změně došlo v okrese Mladá Boleslav, která figurovala v roce 1997 jako okres s nejvyšším podílem cizinců, k roku 2002 již byla na místě čtvrtém (s 4,45 %). Vysoký podíl byl dále zaznamenán u okresů Cheb (5,45 %), Karlovy Vary (5,41 %), kde došlo k navýšení o 2,5 %, Tachov (4,45 %), Praha-západ (3,51 %) a Praha-východ (3,49 %), viz tab. č. 3.

Tab. č. 3: Deset okresů České republiky s nejvyšším podílem cizinců k roku 2002

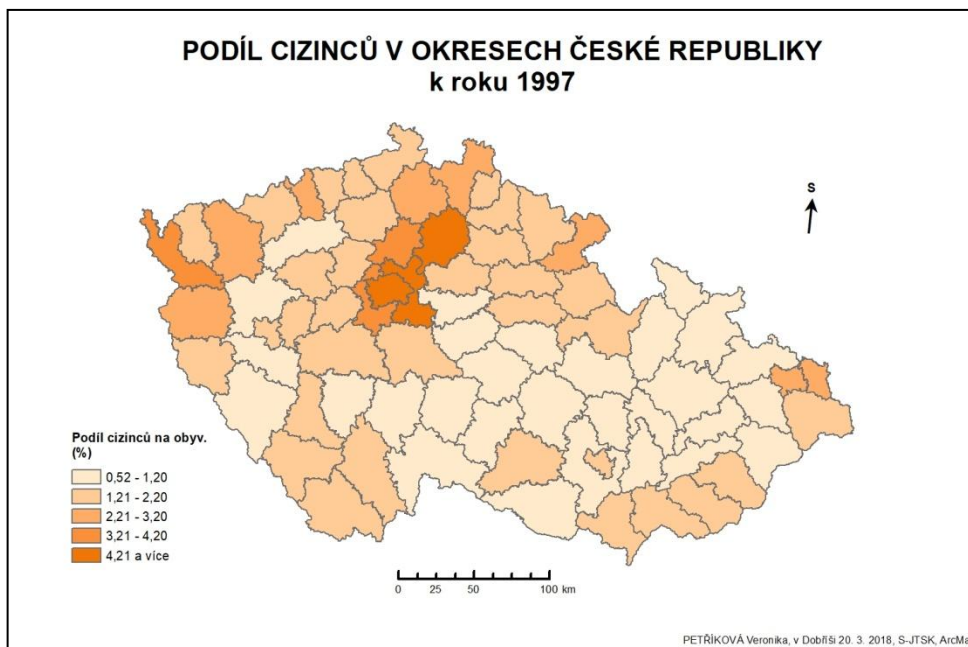
OKRES	POČET OBYVATEL	POČET CIZINCŮ	PODÍL CIZINCŮ NA OBYVATELSTVU V OKRESE (%)
Hlavní město Praha	1161938	70978	6,11
Cheb	89107	4855	5,45
Karlovy Vary	121886	6600	5,41
Mladá Boleslav	114042	5073	4,45
Tachov	51329	2284	4,45
Praha-západ	86777	3047	3,51
Praha-východ	98453	3433	3,49
Ústí nad Labem	117589	3460	2,94
Mělník	94868	2761	2,91
Brno-město	370505	10673	2,88

Zdroj dat: ČSÚ (2017b), ČSÚ (2017d), vlastní zpracování

Porovnáme-li tyto dva roky, celkový počet cizinců se navýšil z cca 210 000 v roce 1997 na 232 000 v roce 2002, což dokazuje graf č. 2 (kapitola 5). K roku 2002 už byl jistý fakt, že Česká republika vstoupí do Evropské unie, což mohlo také vyvolat určitý vliv na migrační pohyby směrem k nám. Jak uvádí Čermáková (2005), v období obou zmapovaných let mají cizinci vyšší tendence směřovat do okresů v pohraničí, kde mají úzké vazby, především vzdálenostní, na státy náležící do Evropské unie. V tomto roce také došlo ke změně některých územních preferencí mezi cizinci oproti roku předešlému. Na úrovni předložené tabulky č. 2, se jedná nově o koncentrace (v rámci top 10 okresů) do okresů Ústí nad Labem a Brno-město. Zvyšující se počet obyvatel a cizinců, přicházejících do města za zaměstnáním, zapříčinil bytovou krizi. Ke změnám v bytové výstavbě došlo i v Mladé Boleslavi. Podle Redka (2010) docházelo v průběhu roku 2002 k rozsáhlým demolicím a následné výstavbě nových panelových

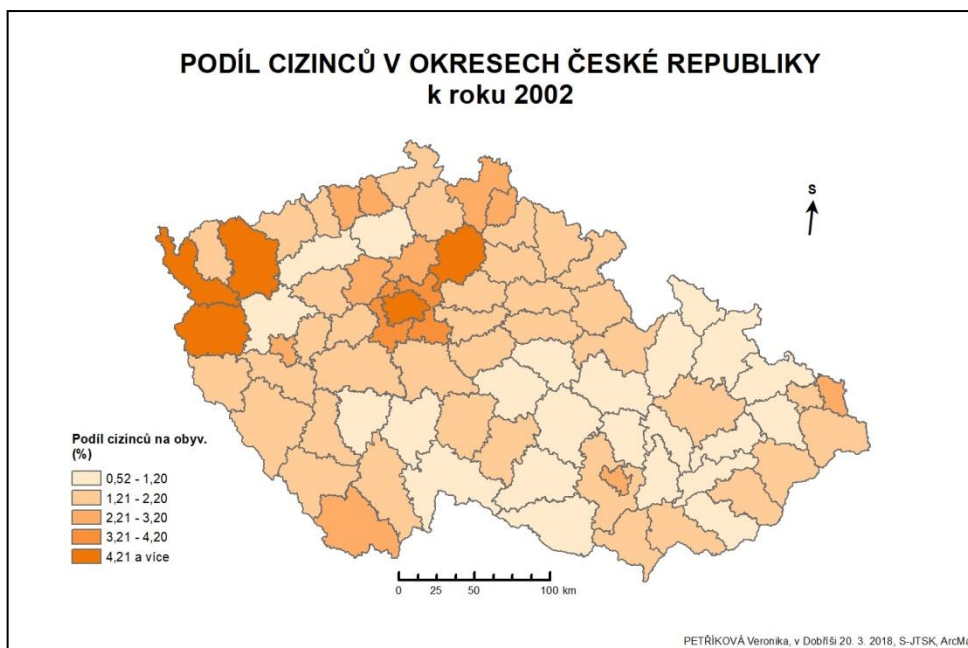
domů. Značné investice do výstavby nových bytových prostor poskytli také největší zaměstnavatel v okrese - automobilová společnost Škoda auto.

Mapa č. 1: Podíl cizinců v okresech České republiky k roku 1997

Zdroj dat: ČSÚ (2017b), ČSÚ (2017d)

Mapa č. 2: Podíl cizinců v okresech České republiky k roku 2002

Zdroj dat: ČSÚ (2017b), ČSÚ (2017d)

Podíl cizinců v rámci jednotlivých okresů České republiky v roce 2007 zobrazuje mapa č. 3 na straně 36. V tomto roce je patrný značný nárůst především v okresech situovaných v blízkosti hlavního města, dochází k rozšiřování prstence okolo Prahy. Hodnoty vyšší než 3,21 % lze zaznamenat u 27 okresů. Těch **nejvyšších** dosáhla opět Praha, s nárůstem oproti roku 2002 o 4,53 %. Další pozici zaujal opět okres Cheb (8,47 %) a Mladá Boleslav opět zaznamenala nárůst o 3,54 %. Na své atraktivitě získaly okresy Litoměřice a Plzeň-město (viz tabulka č. 4). **Nejmenší** podíly cizinců byly opět v okrese Opava (0,68 %), Bruntál (0,92 %) a Šumperk (0,92 %).

Tab. č. 4: Deset okresů České republiky s nejvyšším podílem cizinců k roku 2007

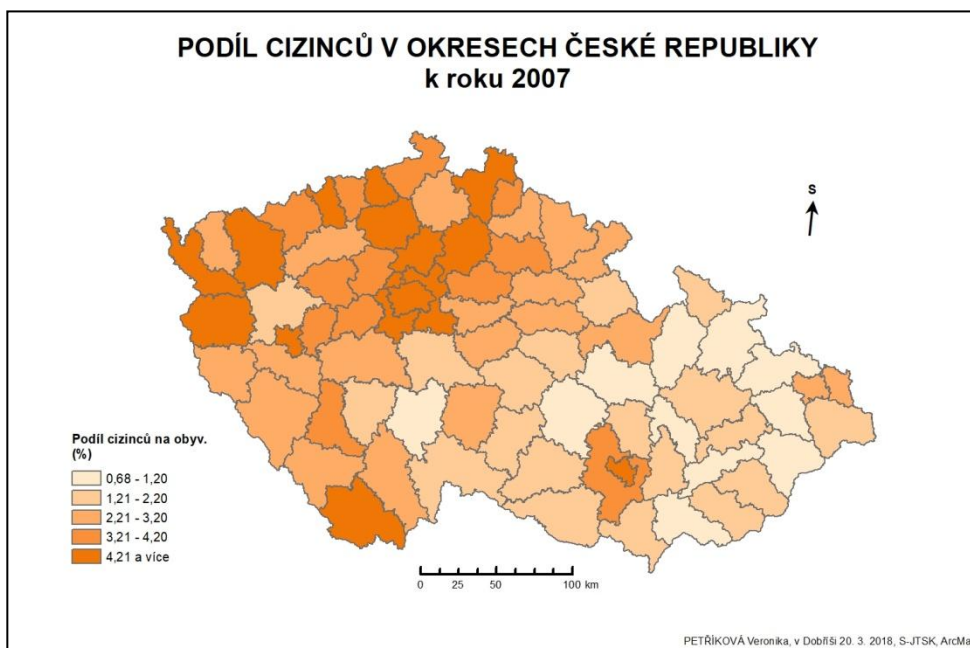
OKRES	POČET OBYVATEL	POČET CIZINCŮ	PODÍL CIZINCŮ NA OBYVATELSTVU V OKRESE (%)
Hlavní město Praha	1 212 097	129 002	10,64
Cheb	95203	8 063	8,47
Mladá Boleslav	120779	9 653	7,99
Karlovy Vary	119165	9 030	7,58
Tachov	52725	3 350	6,35
Praha-západ	106048	6 442	6,07
Mělník	97696	5 149	5,27
Litoměřice	117159	6 138	5,24
Praha-východ	127041	6 608	5,20
Plzeň-město	180799	8 770	4,85

Zdroj dat: ČSÚ (2017b), ČSÚ (2017d), vlastní zpracování

V roce 2007 byla Česká republika již třetím rokem členem Evropské unie. Vstup do této unie byl provázen legislativními změnami, týkajícími se především cizinců ze zemí EU a zákonných podmínek pro jejich pobyt na území našeho státu. To se odrazilo i na celkovém počtu cizinců.

Za stále pokračující trend lze označit malé procento cizinců v okresech ve východní a jihovýchodní části republiky. Výjimku tvoří území okresu Brno-město a Brno-venkov v Jihomoravském kraji a na území Moravskoslezského kraje okresy Ostrava-město a Karviná. V obou případech, jak u Brna, tak Ostravy, se jedná o koncentrace vážící se na větší městská centra České republiky.

Mapa č. 3: Podíl cizinců v okresech České republiky k roku 2007

Zdroj dat: ČSÚ (2017b), ČSÚ (2017d)

Podíl cizinců v rámci jednotlivých okresů České republiky v roce 2012 zobrazuje mapa č. 4 na straně 37. V tomto roce podíl cizinců s hodnotami vyššími než 3,21 % lze pozorovat u 24 okresů. Počet okresů s těmito hodnotami se oproti roku 2007 snížil o tři. Tradičně **nejvyšší** podíly zaznamenala Praha (13,42 %), Praha-západ (8,59 %), Praha-východ (7,63%), Cheb (7,54 %) a Mladá Boleslav (7,27%). **Nejnižších** hodnot dosáhla opět Opava (0,84 %), Bruntál (0,87%) a Žďár nad Sázavou (0,94 %).

Rok 2012 lze označit za rok, kdy se evropská společnost stále probouzela z celosvětové hospodářské krize, která započala na přelomu roku 2007 a 2008. V důsledku krize došlo k nárůstu nezaměstnanosti. Změny v oblasti zaměstnanosti postihly i cizince.

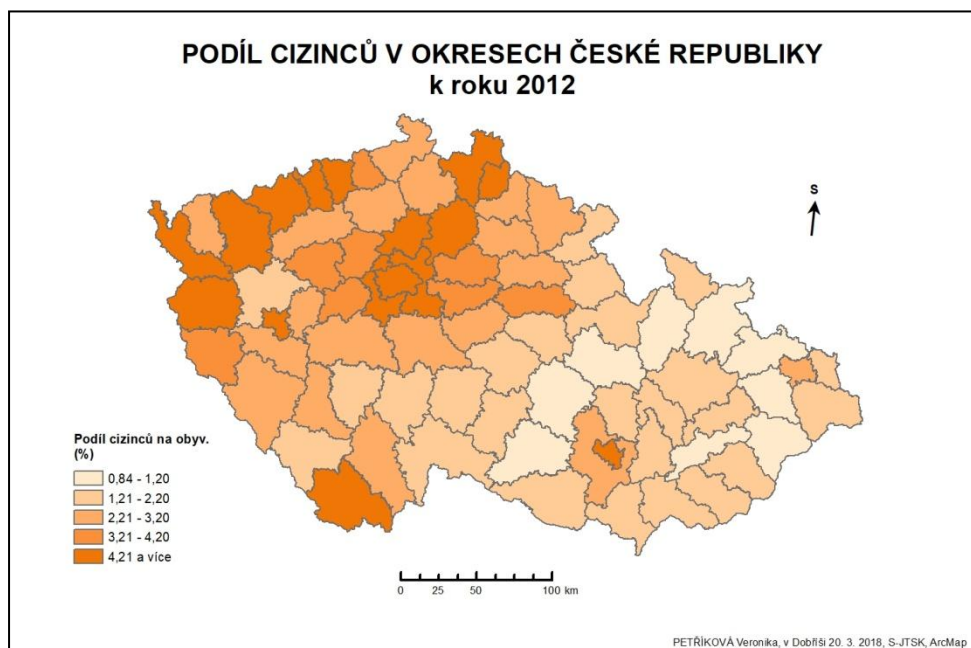
Po období hospodářské krize se začínají v České republice projevovat snahy o získání kvalifikovaných pracovníků ze zahraničí. Proto, aby byly usnadněny podmínky jejich pobytu na území, došlo v roce 2011 k novelizaci zákona. V tomto roce došlo k zavedení tzv. modrých karet, které se vydávají cizincům s ukončeným vysokoškolským vzděláním (Právní rádce, 2011). Po kvalifikovaných pracovních je nejvyšší poptávka ve velkých městech a jedná se především o obory typu IT.

Tab. č. 5: Deset okresů České republiky s nejvyšším podílem cizinců k roku 2012

OKRES	POČET OBYVATEL	POČET CIZINCŮ	PODÍL CIZINCŮ NA OBYVATELSTVU V OKRESE (%)
Hlavní město Praha	1 212 097	162 715	13,42
Praha-západ	106048	9 106	8,59
Praha-východ	127041	9 687	7,63
Cheb	95203	7 174	7,54
Mladá Boleslav	120779	8 781	7,27
Karlovy Vary	119165	8 575	7,20
Plzeň-město	180799	11 241	6,22
Brno-město	368533	21 723	5,89
Tachov	52725	3 090	5,86
Liberec	166547	8 093	4,86

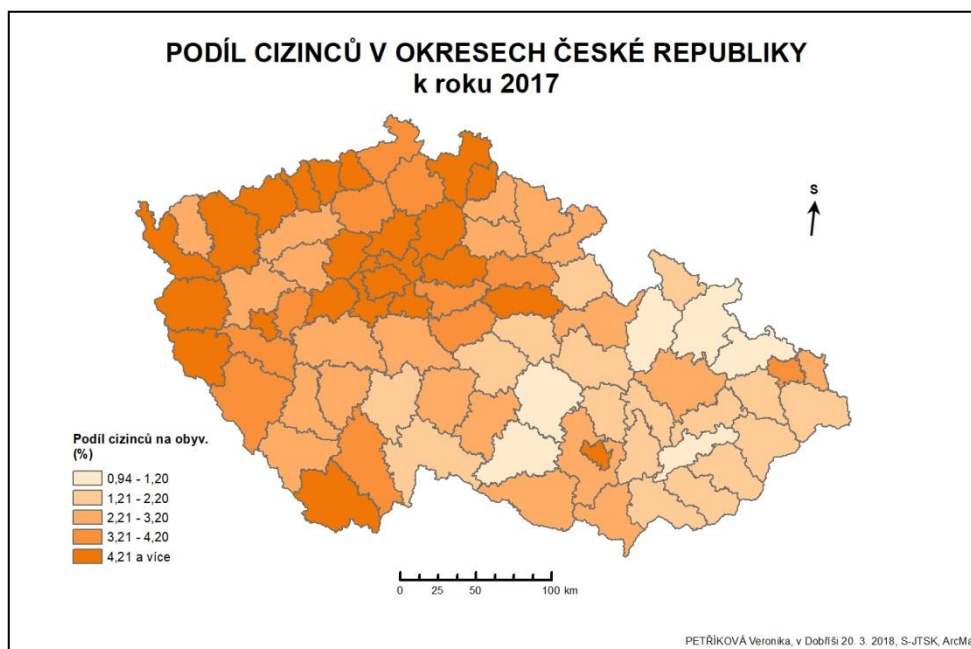
Zdroj dat: ČSÚ (2017b), ČSÚ (2017d), vlastní zpracování

Mapa č. 4: Podíl cizinců v okresech České republiky k roku 2012

Zdroj dat: ČSÚ (2017b), ČSÚ (2017d)

Mapa č. 5: Podíl cizinců v okresech České republiky k roku 2017

Zdroj dat: MV (2018)

Tab. č. 6: Deset okresů České republiky s nejvyšším podílem cizinců k roku 2017

OKRES	POČET OBYVATEL	POČET CIZINCŮ	PODÍL CIZINCŮ NA OBYVATELSTVU V OKRESE (%)
Hlavní město Praha	1128876	186334	16,51
Mladá Boleslav	117923	10612	9,00
Cheb	86762	7566	8,72
Plzeň-město	176585	15135	8,57
Karlovy Vary	109785	9243	8,42
Praha-západ	133558	10784	8,07
Tachov	50239	3869	7,70
Praha-východ	164990	12428	7,53
Brno-město	376929	28028	7,44
Teplice	124981	8023	6,42

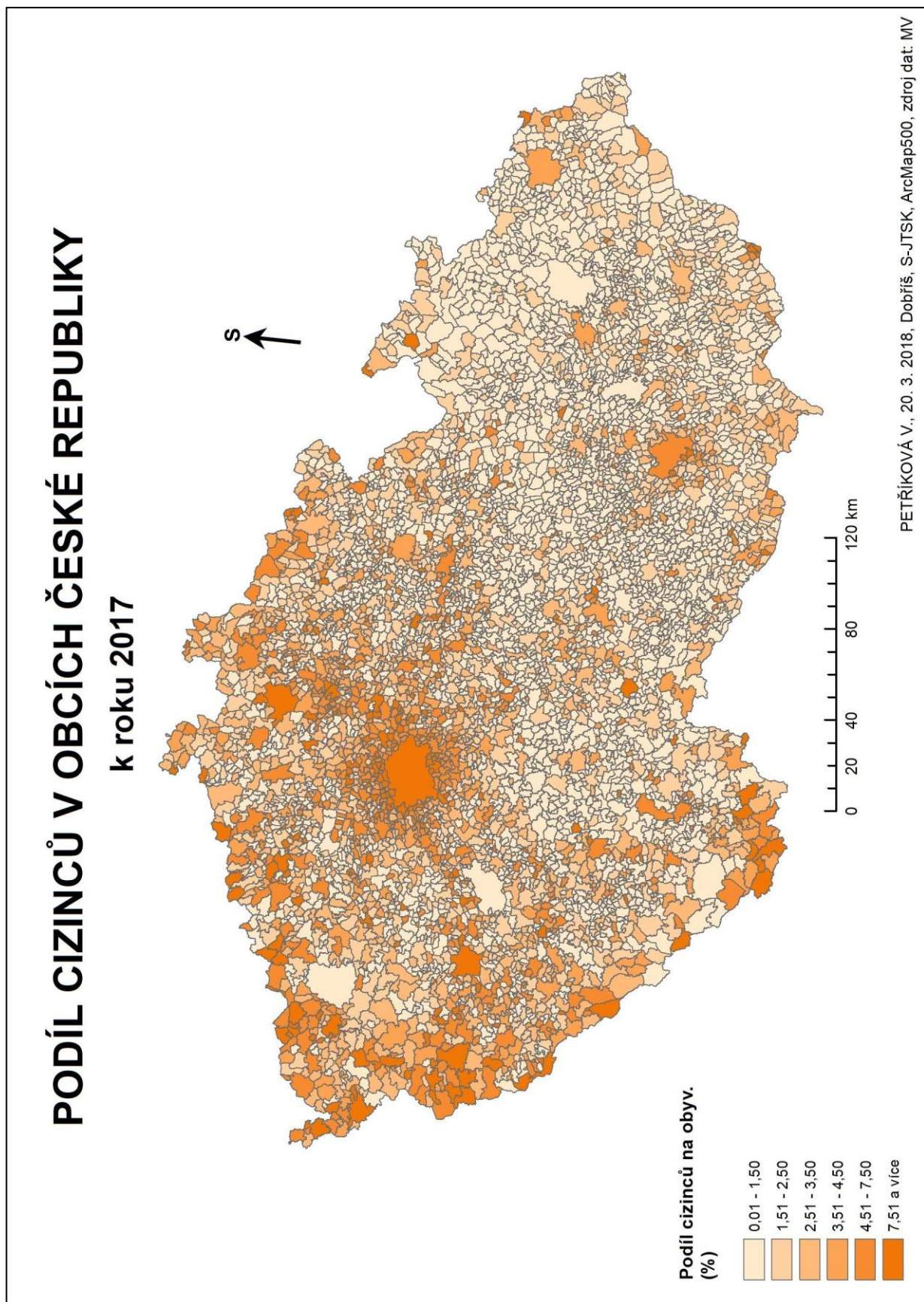
Zdroj dat: MV (2018), vlastní zpracování

Podíl cizinců v rámci jednotlivých okresů České republiky v roce 2017 zobrazuje mapa č. 5 na straně 38. V tomto roce je patrný značný nárůst počtu okresů s hodnotami vyššími než 3,21 %, jedná se o 33 okresů, tedy o 9 okresů více než v roce 2012.

Tradičně **nejvyšších** hodnot dosáhla Praha (16,51 %), Mladá Boleslav (9 %), Cheb (8,72 %) a Plzeň-město (8,57 %). **Nejmenších** dosáhl opět okres Opava (0,94 %), Bruntál (1,02%) a Žďár nad Sázavou (1,07 %). Data dokládá tab. č. 6. Na další straně je umístěna mapa č. 6 zobrazující podíl cizinců v obcích České republiky k téže roku.

V roce 2017 úroveň nezaměstnanosti obyvatelstva České republiky vycházela pro cizince velice pozitivně. Díky nízké nezaměstnanosti v České republice, docházelo k vysoké poptávce firem po pracovní síle mezi cizinci. Je tak výrazně ovlivněn nejčastější typ migrace – ekonomická migrace. V obou mapových výstupech (mapa č. 5 a 6) lze pozorovat atraktivitu největších měst. V rámci absolutních čísel cizinců se jedná o Prahu, Brno, Plzeň, Ostravu, Liberec, Mladou Boleslav, Karlovy Vary, Pardubice, Kladno, České Budějovice a Ústí nad Labem. Větší města k sobě vážou více pracovních příležitostí.

Mapa č. 6: Podíl cizinců v obcích České republiky k roku 2017

Zdroj dat: MV (2018)

Níže je přiložena tabulka č. 7 zaznamenávající obce (20 obcí s nejvyššími dosaženými hodnotami) dle relativního počtu cizinců. Tedy podíl cizinců na obyvatelstvu dané obce. Jedná se o obce spadající z velké většiny do kraje Středočeského, Plzeňského a Ústeckého. Jedná se o kraje se strategickou polohou vůči Německu. Lze zde demonstrovat preference cizinců na území sousedící s vyspělými státy Západu.

Největší podíly cizinců v obcích byly zaznamenány u obce Výsluní (62,11 %), Strážný (59,21 %) a Trnová (50,75 %). Na vybraných obcích lze prokazovat vyšší počty mužů, výjimku z vybraných obcí tvoří pouze Hřensko a Stará Lysá. Z většího počtu trvalých nebo přechodných pobytů pak lze usuzovat důvod migrace. U přechodných pobytů to jsou účely převážně ekonomické, zatímco na druhé straně u pobytů trvalých se jedná především o účely za účelem sloučení rodiny.

Tab. č. 7: Dvacet obcí České republiky s nejvyšším podílem cizinců k roku 2017

KRAJ	OKRES	OBEC	CIZINCI CELKEM	PŘECHODNÝ POBYT	TRVALÝ POBYT	PODÍL CIZINCŮ NA OBYV. (%)
Ústecký	Chomutov	Výsluní	159	153	6	62,11
Jihočeský	Prachatice	Strážný	164	29	135	59,21
Středočeský	Praha-západ	Trnová	136	27	109	50,75
Plzeňský	Plzeň-jih	Chlumy	45	45	0	42,45
Karlovarský	Karlovy Vary	Potůčky	128	22	106	39,75
Plzeňský	Domažlice	Česká Kubice	251	107	144	36,59
Středočeský	Nymburk	Semice	345	204	141	36,13
Ústecký	Děčín	Hřensko	78	19	59	34,36
Středočeský	Praha-západ	Průhonice	668	402	266	30,68
Středočeský	Praha-východ	Nupaky	411	105	306	30,27
Středočeský	Nymburk	Stará Lysá	169	60	109	29,65
Plzeňský	Tachov	Rozvadov	166	54	112	29,64
Plzeňský	Plzeň-jih	Třebčice	23	6	17	28,75
Ústecký	Teplice	Hrobčice	315	303	12	28,51
Ústecký	Teplice	Moldava	43	11	32	28,29
Plzeňský	Tachov	Přimda	347	67	280	27,94

Zdroj dat: MV (2018), vlastní zpracování

7.2 Analýza prostorového rozmístění cizinců v městských částech Prahy

K roku 2007 **nejvyšší** procento cizinců (jako podíl na obyvatelstvu v městských částech Prahy) lze na základě předložené mapy č. 7 a tabulky č. 8 pozorovat v městských částech Přední Kopanina (66,27 %), spadající pod správní obvod Praha 6 a Nebušice (42,79 %) v témže správním obvodu. Atraktivní byly dále městské části náležící do správního obvodu Praha 7 (Troja 36,79 %), Praha 15 (Dolní Měcholupy 35,45 % a Štěrboholy 31,57 %) a Praha 12 (Libuš 32,87 %).

Nejmenší podíly cizinců byly zaznamenány u městských částí Benice (4,26 %), Nedvězí (4,63 %) a Kolovraty (4,66 %), všechny tři spadají do správního obvodu Praha 22.

Tab. č. 8: Deset pražských městských částí s nejvyšším podílem cizinců k roku 2007

MĚSTSKÁ ČÁST	POČET OBYVATEL	POČET CIZINCŮ	PODÍL CIZINCŮ NA OBYVATELSTVU MĚSTSKÉ ČÁSTI (%)
Přední Kopanina	418	277	66,27
Nebušice	2026	867	42,79
Troja	897	330	36,79
Dolní Měcholupy	1247	442	35,45
Libuš	7832	2574	32,87
Štěrboholy	1191	376	31,57
Řeporyje	2504	669	26,72
Kunratice	6288	1388	22,07
Čakovice	6523	1093	16,76
Praha 9	42568	7036	16,53

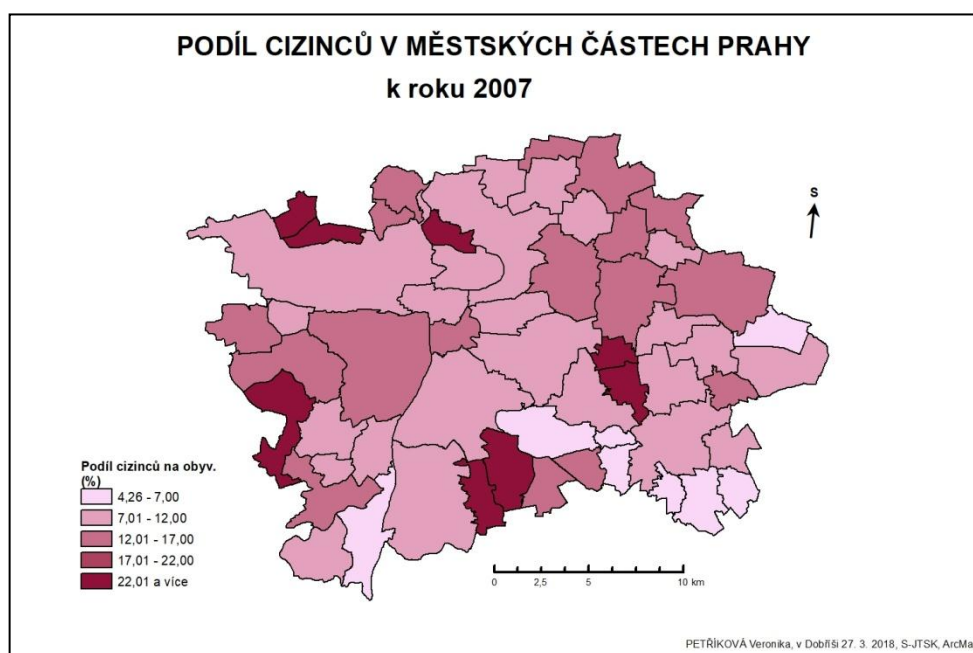
Zdroj dat: MV (2018), vlastní zpracování

Tab. č. 9: Deset pražských městských částí s nejvyšším podílem cizinců k roku 2017

MĚSTSKÁ ČÁST	POČET OBYVATEL	POČET CIZINCŮ	PODÍL CIZINCŮ NA OBYVATELSTVU MĚSTSKÉ ČÁSTI (%)
Nebušice	2 165	1 106	51,09
Štěrboholy	1 739	503	28,92
Kunratice	7 625	2 197	28,81
Praha 2	39 170	10 849	27,70
Dolní Měcholupy	2 329	636	27,31
Zličín	5 297	1 432	27,03
Praha 18	16 063	3 878	24,14
Libuš	8 161	1 897	23,24
Praha 3	62 553	14 521	23,21
Praha 9	47 612	10 705	22,48

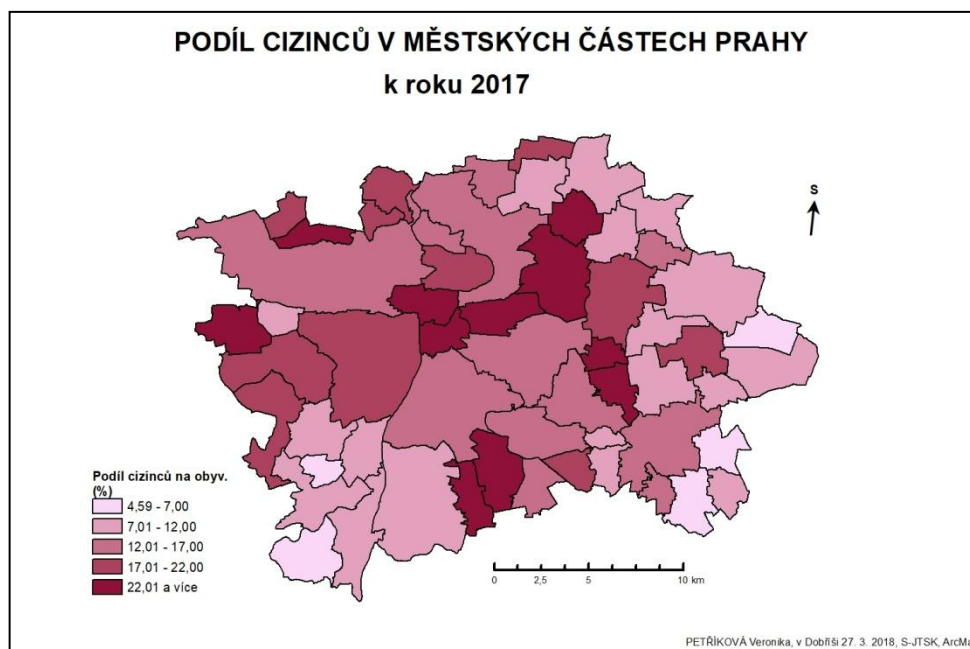
Zdroj dat: MV (2018), vlastní zpracování

Mapa č. 7: Podíl cizinců v městských částech Prahy k roku 2007

Zdroj dat: MV (2018)

Mapa č. 8: Podíl cizinců v městských částech Prahy k roku 2017

Zdroj dat: MV (2018)

Na základě výše předložených map č. 7 a 8 a tabulek č. 8 a 9 je patrná změna ve směru z okrajových částí Prahy do centra města, kdy je přihlíženo ke zvýšení podílu cizinců zejména v městské části Praha 2. Toto území zahrnuje Nové Město a Vinohrady. Jedná se o lokality známé svou historickou hodnotou, od níž se odvíjí i ceny nemovitostí v těchto oblastech. Lze proto usuzovat, že na území této městské části přichází vysoce kvalifikovaní cizinci. Atraktivita městských částí se liší na základě socioekonomických dispozic cizinců. Na jedné straně stojí ekonomicky zajištění cizinci, kteří se koncentrují do centra města (příklad Praha 2), nebo do přiléhajících oblastí (Nebošice, Přední Kopanina a Kunratice).

Atraktivita městské části Praha Nebošice a preference městské části Přední Kopanina je ovlivněna několika faktory. Stěžejní je samozřejmě poloha. Správní obvod Praha 6, do něž obě městské části spadají, je výhodně lokalizován ve směru k centru města. Dalším faktorem umocňujícím atraktivitu těchto městských částí je soukromá škola International School of Prague.

Druhou stranou jsou pak cizinci méně majetní, většinou se jedná o dělníky z Východu, kteří se usazují v městských částech Dolní Měcholupy, či Štěrboholy (Lidové noviny, 2016). Ti se váží především do oblastí, které disponují ubytovny pro cizince. Dále se mohou koncentrovat do oblastí s klasickou panelákovou výstavbou z dob 60. a 80. let.

Jako specifickou oblast lze označit území městské části Praha-Libuš. Tato městská část nacházející se na jihu Prahy je široké veřejnosti známá zejména díky zde

provozované vietnamské tržnice Sapa. Z tohoto důvodu je v blízkém okolí této tržnice vysoká koncentrace vietnamských státních příslušníků, kteří pracují či provozují živnosti na tržnici.

7.3 Změny v rozmístění cizinců v okresech České republiky

Tato podkapitola zhodnocuje prostorové změny cizinců na základě indexu růstu ve vybraných letech. Srovnány jsou rozdíly v letech 2002 a 2007; 2007 a 2012; 2012 a 2017; počáteční a koncový rok hlavního časového období, tedy rok 2002 a 2017. Výpočty vycházejí z dat ČSÚ, k roku 2017 pak od MV.

Změny v prostorovém rozmístění cizinců za období 2002 až 2007

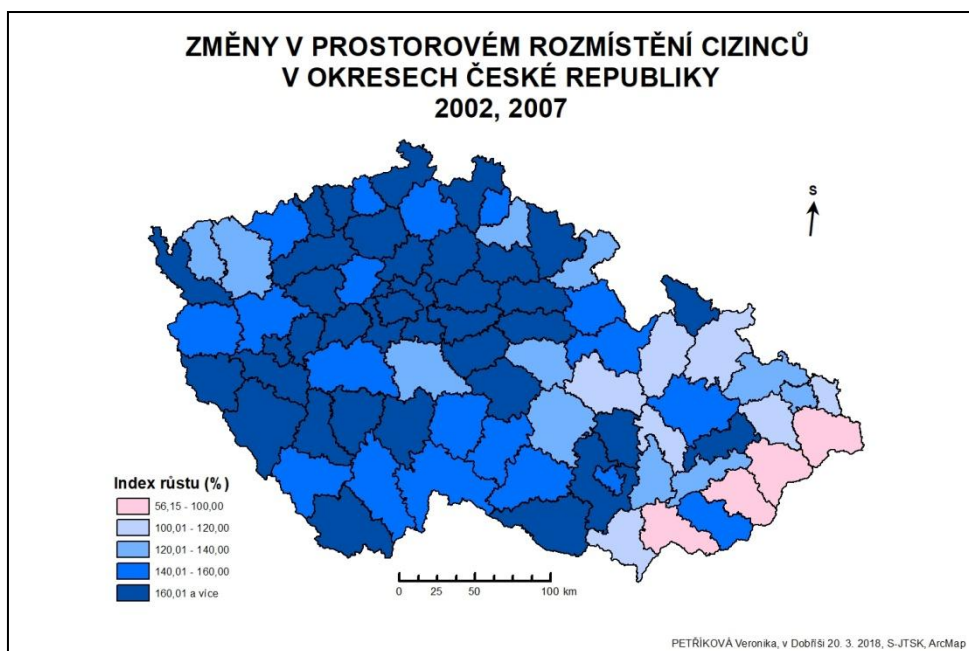
Ve sledovaném období let 2002 a 2007 došlo k nejvyššímu procentuálnímu **nárůstu** cizinců v okrese Litoměřice (457,72 %), dále pak u okresů Most (310,43 %), Brno-venkov (292,14 %) a Jičín (282,54 %), viz tab. č. 10. Nejdůležitějším činitelem, který vedl k takto výrazným změnám v nárůstu podílů cizinců ve velké části okresů České republiky, byl bezesporu vstup do Evropské unie, který usnadnil podmínky pro cizince z těchto zemí. K nejvyšším **poklesům** v počtu cizinců došlo u okresů Vsetín (56,15 %), Hodonín (70,13 %) a Zlín (86,72 %), tento fakt dokládá mapa č. 9.

Tab. č. 10: Deset okresů s nejvyšším růstem počtu cizinců za období 2002 až 2007

OKRES	INDEX RŮSTU (%)
Litoměřice	457,72
Most	310,43
Brno-venkov	292,14
Jičín	282,54
Havlíčkův Brod	254,89
Beroun	242,76
Rokycany	239,58
Strakonice	236,21
Plzeň-město	224,87
Přerov	212,28

Zdroj: ČSÚ (2017), ČSÚ (2017d), vlastní zpracování

Mapa č. 9: Změny v prostorovém rozmístění cizinců v okresech České republiky 2002, 2007

Zdroj: ČSÚ (2017), ČSÚ (2017d)

Změny v prostorovém rozmístění cizinců za období 2007 až 2012

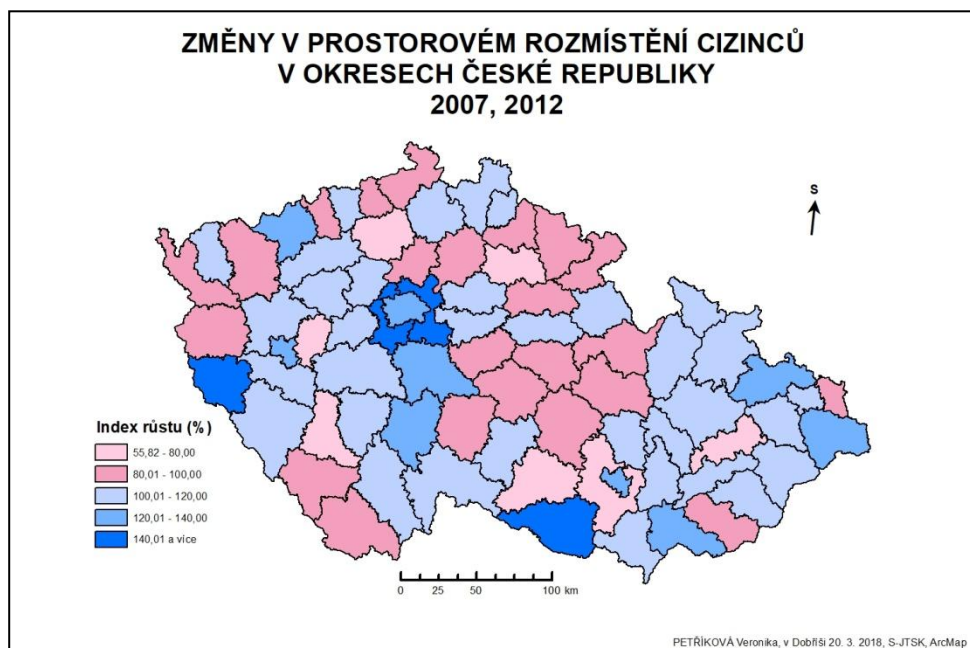
Nárůst počtu cizinců ve sledovaném období byl nejvyšší u okresů Praha-východ (146,60 %), Domažlice (144,59 %) a Znojmo (142,01 %), viz tab. č. 11. K **poklesu** docházelo na velké části území republiky, tento fakt dokládá mapa č. 10. Nejvyšší pokles zaznamenaly okresy Litoměřice (55,82 %), Strakonice (61,57 %), Brno-venkov (68%), Přerov (68,86 %) a Jičín (69,60 %). Jako jedna z příčin změn mající vliv na počet a rozmístění cizinců byla zmíněna hospodářská krize. Krize se dotýká i roku 2012, a proto mohla mít vliv na pokles ve více okresech.

Tab. č. 11: Deset okresů s nejvyšším růstem počtu cizinců za období 2007 až 2012

OKRES	INDEX RŮSTU (%)
Praha-východ	146,6
Domažlice	144,59
Znojmo	142,01
Praha-západ	141,35
Tábor	135,77
Hodonín	129,82
Plzeň-město	128,18
Chomutov	128,03
Brno-město	127,34
Hlavní město Praha	126,13

Zdroj: ČSÚ (2017), ČSÚ (2017d), vlastní zpracování

Mapa č. 10: Změny v prostorovém rozmístění cizinců v okresech České republiky 2007, 2012

Zdroj: ČSÚ (2017), ČSÚ (2017d)

Změny v prostorovém rozmístění cizinců za období 2012 až 2017

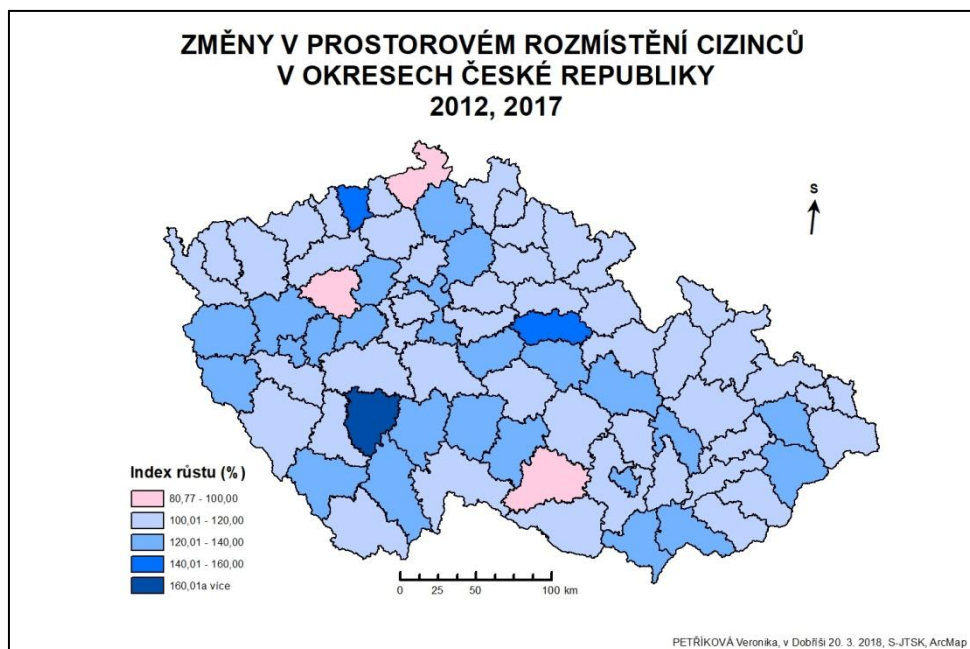
V roce 2017 došlo k **nárůstu** cizinců u okresů Písek (181,17 %), Pardubice (144,31 % a Teplice (140,71 %), viz tab. č. 12. Ke **snížení** pak oproti roku 2012 došlo v okresech Rakovník (80,77 %), Děčín (97,04 %) a Třebíč (98,33 %). V tomto období lze zaznamenat v řadě okresů stejné, či jen mírně se zvyšující podíly cizinců, viz mapa č. 11.

Tab. č. 12: Deset okresů s nejvyšším růstem počtu cizinců za období 2012 až 2017

OKRES	INDEX RŮSTU (%)
Písek	181,17
Pardubice	144,31
Teplice	140,71
Česká Lípa	139,92
Pelhřimov	139,91
Plzeň-sever	138,73
Beroun	136,69
Rokycany	135,82
Kutná Hora	134,91
Plzeň-město	134,64

Zdroj: ČSÚ (2017), ČSÚ (2017d), MV (2018), vlastní zpracování

Mapa č. 11: Změny v prostorovém rozmístění cizinců v okresech České republiky 2012, 2017

Zdroj: ČSÚ (2017), ČSÚ (2017d), MV (2018)

Změny v prostorovém rozmístění cizinců počtu cizinců za období 2002 až 2017

Koncový rok 2017 představuje nejvyšší **nárůsty** cizinců oproti počátečnímu roku 2002 v okrese Plzeň-město (388,08 %), Praha-východ (362,02 %), Písek (357,12 %), viz tab. č. 13. K nárůstu došlo na převážné části území. Jako souvislý pás okresů s menší hodnotou nárůstu lze označit okres Bruntál, Šumperk, Svitavy a Žďár nad Sázavou. Jak je možné pozorovat v mapě č. 12, k **poklesu** došlo pouze u okresu Vsetín (74,29 %). Zde se výrazně profiluje území okresů při hranicích se Slovenskem, ve smyslu území okresů s nižšími hodnotami nárůstu, anebo v případě zmíněného Vsetína s poklesem.

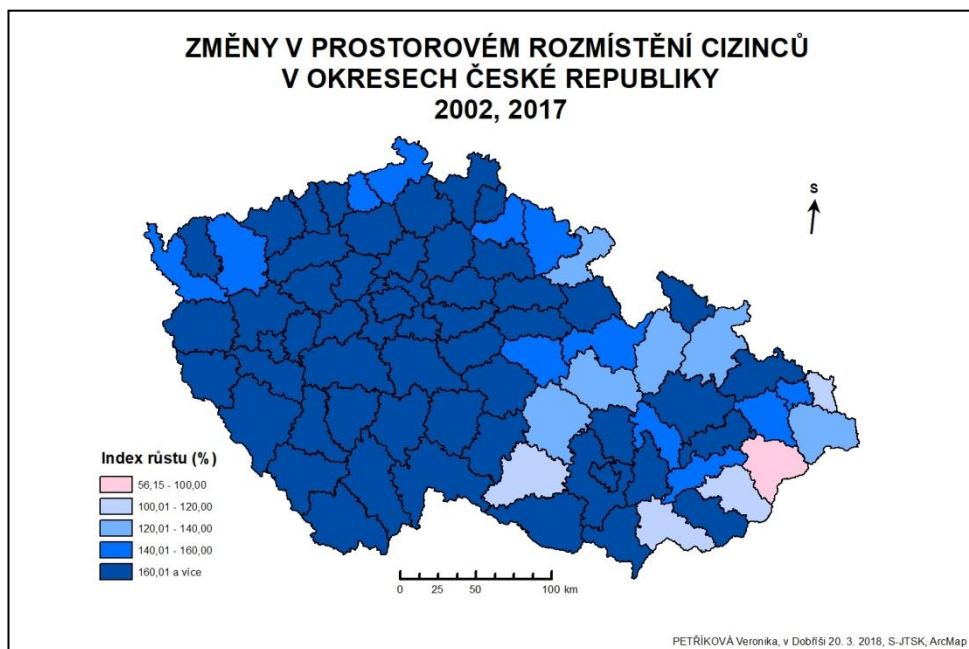
Tab. č. 13: Deset okresů s nejvyšším růstem počtu cizinců za období 2002 až 2017

OKRES	INDEX RŮSTU (%)
Plzeň-město	388,08
Praha-východ	362,02
Písek	357,12
Praha-západ	353,92
Pardubice	337,76
Domažlice	337,06
Beroun	333,31
Most	310,02
Tábor	301,84
Litoměřice	281,51

Zdroj: ČSÚ (2017), ČSÚ (2017d), MV (2018), vlastní zpracování

Mapa č. 12: Změny v prostorovém rozmístění cizinců v okresech České republiky 2002, 2017

7.4 Změny v rozmístění cizinců v městských částech Prahy

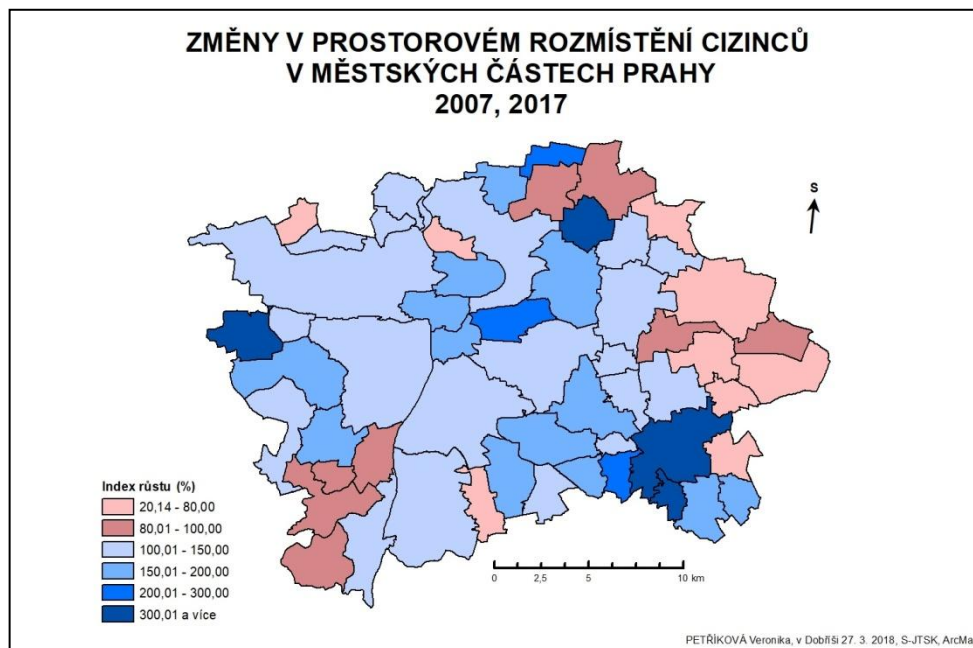
Na základě výpočtů indexů růstu na území městských částí Prahy lze pozorovat nejvyšší **nárůst** cizinců v městské části Benice (495 %), Zličín (345,06 %) a Praha 18 (307,25 %), viz tab. č. 14. Na mapě č. 13 lze pozorovat nejvyšší **poklesy** ve východní části Prahy, kdy nejvyššího bylo dosaženo u Prahy 20 (20,14 %), Přední Kopanina (33,57 %) a Běchovice (55,35 %).

Tab. č. 14: Deset městských částí Prahy s nejvyšším růstem počtu cizinců za období 2007 až 2017

MĚSTSKÁ ČÁST	INDEX RŮSTU (%)
Benice	495
Zličín	345,06
Praha 18	307,05
Praha 22	304,9
Březiněves	257,69
Křeslice	215,91
Praha 3	202,07
Nedvězí	200
Újezd	184,48
Praha 15	183,53

Zdroj: MV (2018), vlastní zpracování

Mapa č. 13: Změny v prostorovém rozmístění cizinců v městských částech Prahy 2007, 2017

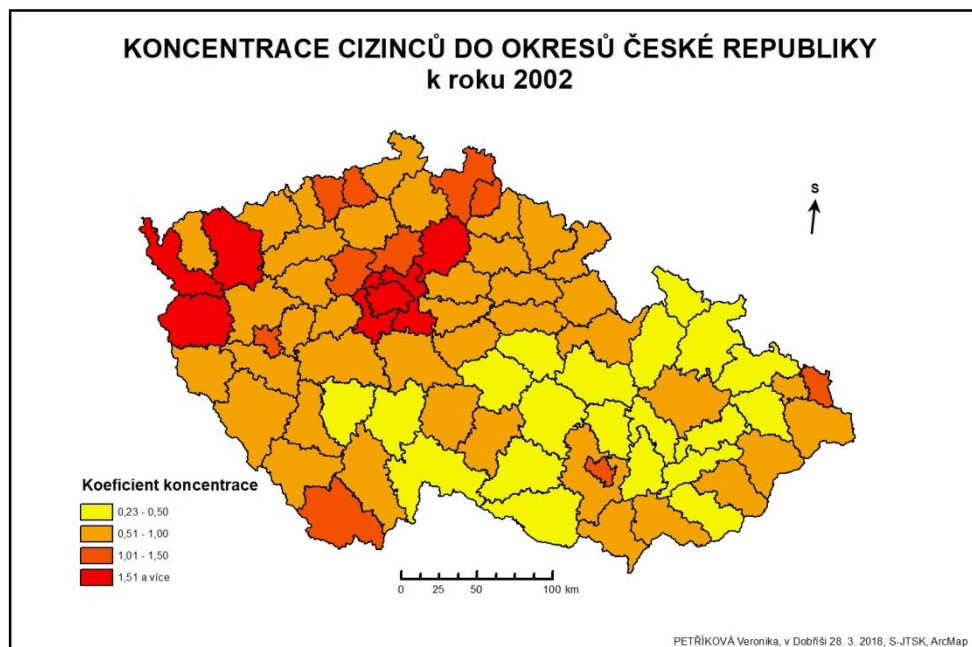

Zdroj: MV (2018)

7.5 Koncentrace cizinců v rámci okresů České republiky

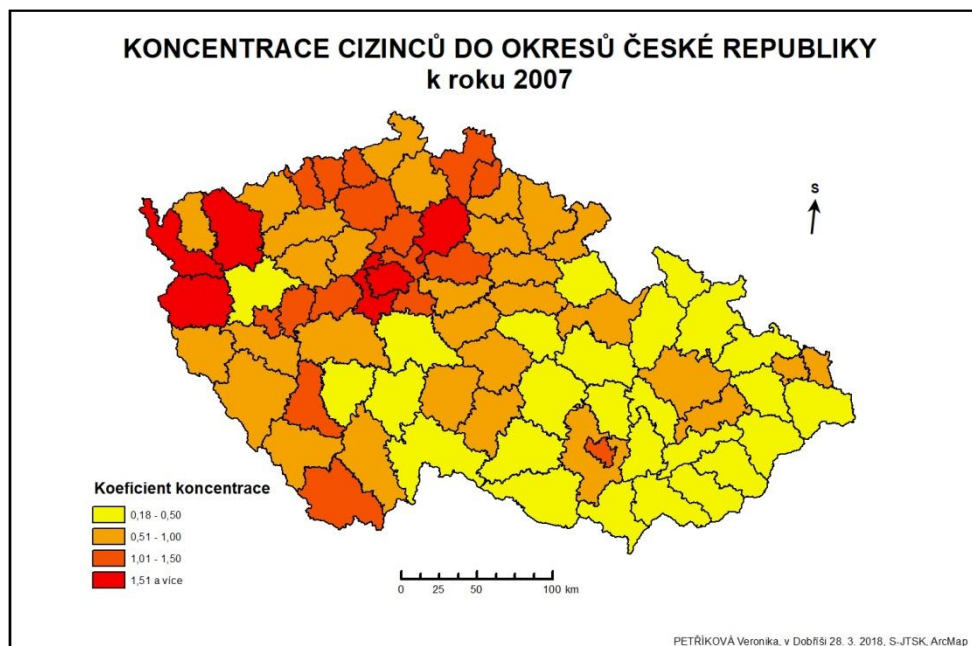
V této shrnující kapitole jsou předloženy mapy za čtyři profilové roky.

Mapa č. 14: Koncentrace cizinců v okresech České republiky k roku 2002

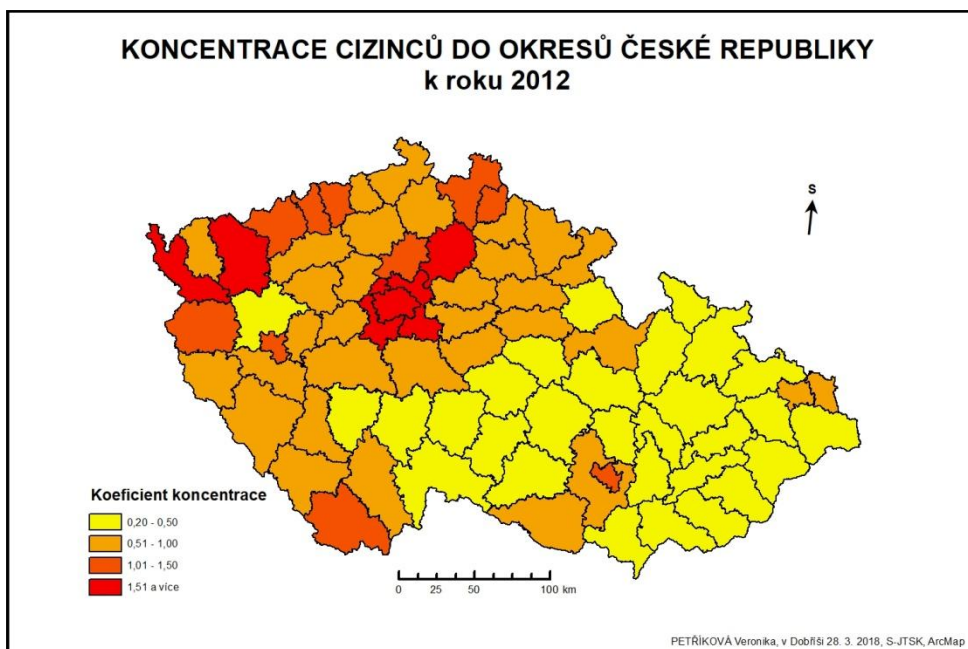
Zdroj: ČSÚ (2017), ČSÚ (2017d)

Mapa č. 15: Koncentrace cizinců v okresech České republiky k roku 2007

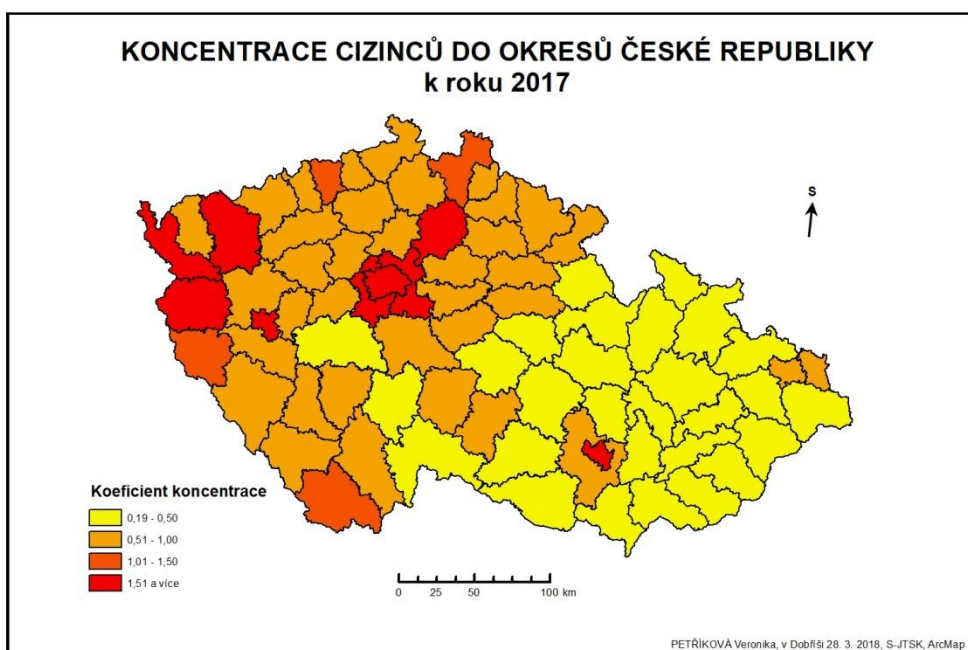
Zdroj: ČSÚ (2017), ČSÚ (2017d)

Mapa č. 16: Koncentrace cizinců v okresech České republiky k roku 2012

Zdroj: ČSÚ (2017), ČSÚ (2017d)

Mapa č. 17: Koncentrace cizinců v okresech České republiky k roku 2017

Zdroj: MV (2018), vlastní zpracování, ČSÚ (2017d)

Mapy č. 14 – 17 zachycují koncentrace cizinců do okresů České republiky. Z výsledků lze vyvodit několik charakteristických projevů koncentračních tendencí v prostorovém rozmístění cizinců na našem území. První z nich jsou oblasti s nejvyšší mírou koncentrace. Na ty poukazuje rovněž tab. č. 15.

Nejvyšší míru koncentrace bezkonkurenčně za všechna čtyři časová období prokazuje Hlavní město Praha, kde každý rok dochází k nárůstu míry koncentrace. Okresy Cheb, Karlovy Vary, Tachov, Mladá Boleslav, Praha-západ a Praha-východ jsou dalšími typickými a neměnnými územími koncentrace (v rámci okresů v tab. č. 15). Jedná se převážně o okresy, které mají silné sociálně-ekonomické vazby na hlavní město a oblasti s důležitými průmyslovými odvětvími. V případě okresu Praha-východ a Praha-západ jsou sociálně-ekonomické interakce s Prahou ještě více zintenzivněny. Dále na základě tabulky lze jako území s vyšší koncentrací vyzdvihnout okres Plzeň-město. Atraktivita tohoto okresu je postavena na zahraničních investicích. Hlavním zahraničním investorem v okrese je firma Panasonic AVC Networks Czech s.r.o.

Další charakteristickou prostorovou tendencí je **nízká koncentrace** cizinců do okresů Opava, která dosahuje v letech 2012–2017 nejmenší míry koncentrace. Nízká atraktivita okresu je dána charakterem krajiny a strukturou hospodářství. Opava má spíše zemědělský charakter. Dále se jedná o okresy Bruntál, Kroměříž, Šumperk nebo Žďár nad Sázavou. Jedná se o okresy s vysokou mírou nezaměstnanosti. Bruntál a Opava v rámci Moravskoslezského kraje tvoří území s nejvyšším podílem nezaměstnaných. Jedná se o okresy, které přešly výraznou restrukturalizací průmyslu (př. okres Bruntál).

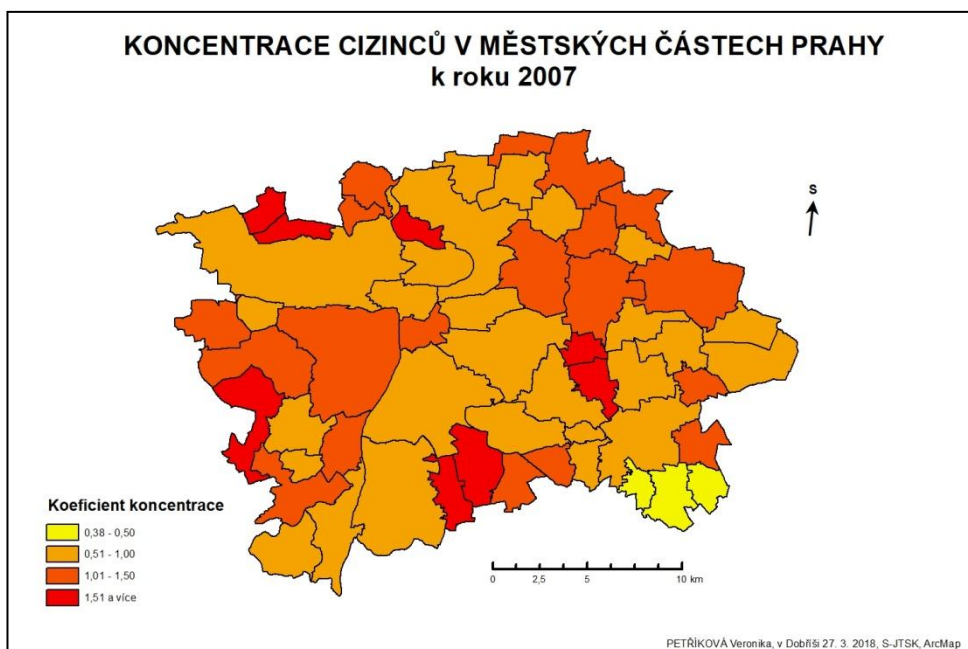
Tab. č. 15: Deset okresů České republiky s nejvyšší mírou koncentrace cizinců v letech 2002, 2007, 2012 a 2017

2002		2007		2012		2017	
OKRES	KOEFICIENT KONCENTRACE	OKRES	KOEFICIENT KONCENTRACE	OKRES	KOEFICIENT KONCENTRACE	OKRES	KOEFICIENT KONCENTRACE
Hlavní město Praha	2,69	Hlavní město Praha	2,82	Hlavní město Praha	3,22	Hlavní město Praha	3,35
Cheb	2,4	Cheb	2,25	Praha-západ	2,06	Mladá Boleslav	1,83
Karlovy Vary	2,39	Mladá Boleslav	2,12	Praha-východ	1,83	Cheb	1,77
Tachov	1,96	Karlovy Vary	2,01	Cheb	1,8	Plzeň-město	1,74
Mladá Boleslav	1,96	Tachov	1,68	Mladá Boleslav	1,74	Karlovy Vary	1,71
Praha-západ	1,55	Praha-západ	1,61	Karlovy Vary	1,72	Praha-západ	1,64
Praha-východ	1,54	Mělník	1,4	Plzeň-město	1,49	Tachov	1,56
Ústí nad Labem	1,3	Litoměřice	1,39	Brno-město	1,41	Praha-východ	1,53
Mělník	1,28	Praha-východ	1,38	Tachov	1,4	Brno-město	1,51
Brno-město	1,27	Plzeň-město	1,29	Liberec	1,16	Teplice	1,3

Zdroj: ČSÚ (2017), ČSÚ (2017d), MV (2018); vlastní zpracování

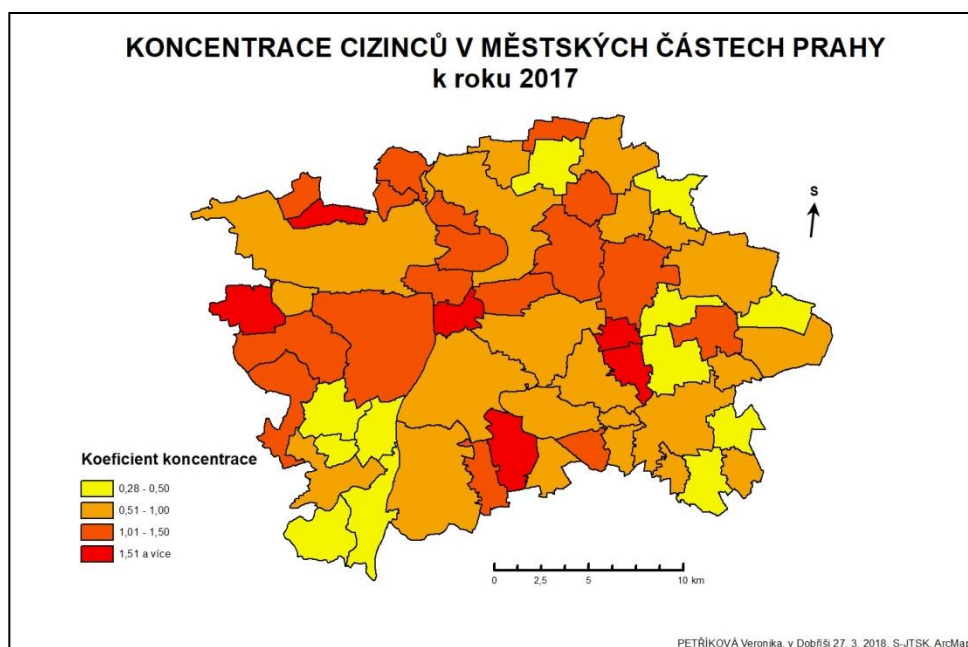
7.6 Koncentrace cizinců do pražských městských částí

Mapa č. 18: Koncentrace cizinců v městských částech Prahy k roku 2007

Zdroj: MV (2018)

Mapa č. 19: Koncentrace cizinců v městských částech Prahy k roku 2017

Zdroj: MV (2018)

V trendech koncentrace cizinců do městských částí Prahy lze pozorovat v porovnání dvou let 2007 a 2017 několik změn. Jedná se o změnu území s **nejvyšší mírou koncentrace** cizinců. V roce 2007 nejvyšší mírou koncentrace vykazovala městská část Přední Kopanina. V roce 2017 se pak jednalo o městskou část Nebušice. Obě tyto městské části spadají do správního obvodu Praha 6 (viz tabulka č. 16).

Ke změnám pak došlo na území městské části Troja, Řeporyje, či Čakovice, kdy tyto městské části patřily v roce 2007 mezi jedny s nejvyšší mírou koncentrace, zatímco v roce 2017 byly nahrazeny městskými částmi Praha 2, Zličín, Praha 18 a Praha 3.

Nejmenší míra koncentrace k roku 2007 byly zaznamenány u městské části Benice (0,38 %), Nedvězí (0,41 %) a Kolovraty (0,4%). V roce 2017 pak u městské části Klánovice (0,28 %), Lochkov (0,32 %) a Lipence (0,32 %).

Tab. č. 16: Deset městských částí Prahy s nejvyšší mírou koncentrace cizinců v letech 2007 a 2017

2007		2017	
MĚSTSKÁ ČÁST	KOEFICIENT KONCENTRACE	MĚSTSKÁ ČÁST	KOEFICIENT KONCENTRACE
Přední Kopanina	5,87	Nebušice	3,09
Nebušice	3,79	Štěrboholy	1,75
Troja	3,26	Kunratice	1,75
Dolní Měcholupy	3,14	Praha 2	1,68
Libuš	2,91	Dolní Měcholupy	1,65
Štěrboholy	2,80	Zličín	1,64
Řeporyje	2,37	Praha 18	1,46
Kunratice	1,96	Libuš	1,41
Čakovice	1,48	Praha 3	1,41
Praha 9	1,46	Praha 9	1,36

Zdroj: MV (2018), vlastní zpracování

8. Závěr

Cílem bakalářské práce bylo zhodnocení prostorového rozmístění cizinců na území České republiky v letech 2002 až 2017, a předložení nejdůležitějších determinantů tohoto rozmístění. Stanoveno bylo i několik dílčích cílů. V první řadě zachycení vývoje prostorového rozmístění cizinců v čase, opět za období let 2002 až 2017. Pro zjištění tohoto vývoje, byly vypočítány podíly cizinců na obyvatelstvu na územní jednotce, kterou představovaly okresy České republiky. Následně byly stanoveny dva ukazatele. Prvním ukazatelem byl index růstu, který sloužil k zachycení změn mezi dvěma časovými obdobími (běžné a základní časové období). Koeficient koncentrace představoval druhý typ ukazatele. Tento koeficient, též nazýván lokalizační kvocient, sloužil k porovnání koncentrace cizinců v okresech s úrovní koncentrace cizinců v rámci celé České republiky. Prostřednictvím těchto dílčích cílů, bylo dosaženo stanoveného cíle.

Vývoj prostorového rozmístění cizinců v uvedeném období lze označit jako stabilní se svými specifickými oblastmi. Výsledkem prostorové analýzy je zjištění přetrvávajících hlavních koncentrací cizinců na území krajů Středočeského, Karlovarského a Jihočeského. Naopak nižší koncentrace cizinců přetrvávají v okresech, které se potýkají s vyšší nezaměstnaností. Nejvíce specifickou oblastí je okres Hlavní město Praha, které je centrem pracovních a vzdělanostních příležitostí, jak pro vysoce kvalifikované cizince, tak pro dělníky. Dochází k rozšiřování této oblasti západním i severním směrem a rozvíjí se především území těsně přiléhající k tomuto okresu. Jedná se o okresy Praha-východ a Praha-západ. Tato území představují lokality, do nichž se soustřeďuje velký počet výrobních firem a logistických skladů, a jsou vhodná svými socioekonomickými charakteristikami. Dalšími specifickými oblastmi jsou velká průmyslová města, jakým je například Mladá Boleslav. Území ve východní polovině republiky pak vykazují menší podíly cizinců. Nejmenší podíly cizinců ve všech sledovaných letech byly zaznamenány u okresu Opava a Bruntál. Důležitý činitel vývoje prostorového rozmístění cizinců představují rovněž sousedící státy. Více atraktivní lokality jsou především při hranicích s Německem. Jako zajímavá se také dlouhodobě projevuje lokalita při hranicích s Rakouskem. Menší koncentrace cizinců byly při hranicích se Slovenskem a Polskem. Na základě koeficientů koncentrace cizinců v okresech republiky lze pozorovat také přetrvávající západovýchodní gradient. Tímto zjištěním se potvrdily obě stanovené hypotézy.

Posledním dílčím cílem bylo zhodnocení situace na území hlavního města Prahy. Analýza prostorového rozmístění cizinců v období let 2007 a 2017 v městských částech Prahy rovněž vyčlenila několik charakteristických oblastí. Vysoký podíl cizinců se

koncentroval především do městské části Nebušice. Zatímco v roce 2007 byly nejvyšší podíly cizinců zaznamenány především v okrajových částech Prahy, v roce 2017 již bylo možné zaznamenat vysoké podíly i u městských částí přiléhajících blíže k centru města.

Lze tak konstatovat vzrůstající trend ve směru k centru, související se zvyšujícím se podílem cizinců s vysokým stupněm kvalifikace, působící na manažerských pracovních pozicích.

Sociálněekonomická podoba území a s tím také související koncentrace či naopak absence velkých průmyslových podniků, migrační politika a celkový ráz krajiny činí jedny z nejdůležitějších faktorů, které ovlivňují koncentrační preference cizinců. Lze konstatovat, že vzrůstající tendence podílů cizinců v jednotlivých okresech jsou v souladu s celkovým trendem v rámci České republiky, která je cizinci vnímána jako stát se stabilní ekonomikou s možností širokého uplatnění na trhu práce. Lze tak předpokládat pokračování tohoto trendu i v budoucích letech.

9. Použitá literatura a zdroje

BARŠOVÁ, A., BARŠA, P. (2005): Přistěhovalectví a liberální stát: Imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku. Masarykova univerzita, Brno, 308 s.

BENEŠ, E. (2016): Projevy - články - rozhovory 1935 – 1938. Masarykův ústav AV ČR, Praha, 727 s.

BONIFAZI, C. a kol. (2008): International Migration in Europe: New Trends and New Methods of Analysis. Amsterdam University Press, Amsterdam, 344 s.

ČERMÁK, Z., JANSKÁ, E. (2011): Rozmístění a migrace cizinců jako součást sociálněgeografické diferenciacie Česka. Geografie, 116, č. 4, s. 422-439.

ČERMÁK, J. (2006): Změny rozmístění cizinců v okresech ČR v závislosti na geografických, ekonomických a legislativních faktorech. Bakalářská práce. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje PřF UK, Praha, 40 s.

DRBOHLAV, D. a kol. (2015): Ukrajinská pracovní migrace. Karolinum, Praha, 284 str.

DRBOHLAV, D. (2011): Imigrace a integrace cizinců v Česku: Několik zastavení na cestě země v její migrační proměně z Davida na téměř Goliáše. Geografie, 116, č. 4, s. 401-421.

DRBOHLAV, D. a kol. (2010): Migrace a (i)migranti v Česku. Kdo jsme, odkud přicházíme, kam jdeme? Slon, Praha, 207 s.

DRBOHLAV, D., UHEREK, Z. (2007): Reflexe migračních teorií. Geografie – ČGS, 112, č. 2, s. 125-141.

KUČERA, J. (1992): Odsun nebo vyhnání? Sudetští Němci v Československu, v letech 1945-1946. H & H, Praha, 39 s.

MASSEY, D. S. (2003): Patterns and Processes of International Migration in the 21st Century. Conference on African Migration in Comparative Perspective, Johannesburg, South Africa, 4, č. 7. 41 s.

MORAWSKA, E. (2001): International migration and the consolidation of democracy. In: Pravda, A., Zielonka, J.: Democratic Consolidation in Eastern Europe: Domestic and International Factors. Oxford University, Oxford, s. 163-191.

- NOVOTNÝ, J. a kol. (2007): Rozmístění cizinců v Česku a jeho podmiňující faktory: pokus o kvantitativní analýzu. Geografie – Sborník ČGS, 112, č. 2, s. 204-220.
- PROCHÁZKOVÁ ILINITCHI, C. (2010): Vybrané teorie migrace a jejich význam při vytváření migračních politik. FMV VŠE, Praha, 26 s.
- PŘIDALOVÁ, I., OUŘEDNÍČEK, M. (2017): Role zahraniční migrace v měnící se sociálně-prostorové diferenciaci Prahy. Sociologický časopis, 53, č. 5, s. 659-692.
- RAVENSTEIN E. G. (1889): The Laws of Migration. Journal of the Royal Statistical Society, 52, č. 2, s. 241-305.
- REDEK, D. (2010): Mladá Boleslav – minulost a současnost. Bakalářská práce. Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická TUL, Liberec, 78 s.
- RICHTER, K. (1999): Češi a Němci v zrcadle dějin. Akcent, Třebíč, 274 s.
- ŠEVČÍK, Z. (2007): Vývoj počtu statisticky sledovaných cizinců v České republice a jejich rozmístění do okresů se zvláštním zřetelem k situaci po roce 1994. Diplomová práce. Katedra geografie MUNI, Brno, 205 s.
- TOUŠEK, V., KUNC, J., VYSTOUPIL, J. a kol. (2008): Ekonomická a sociální geografie. Aleš Čeněk, Plzeň, 411 s.
- UHEREK, Z. a kol. (2016): Migrace: Historie a současnost. PANT, Ostrava, 143 s.
- UHEREK, Z. (2004): Migrace do České republiky, sociální integrace a lokální společnosti v zemích původu (prostor bývalého SSSR a slovenští Romové): výzkumná zpráva. Etnologický ústav Akademie věd České republiky, Praha, 203 s.
- UHEREK, Z. (2003): Cizinecké komunity a městský prostor v České republice. Sociologický časopis, 39, č. 2, s. 193-216.

INTERNETOVÉ ZDROJE

ČERMÁKOVÁ, D. (2005): Prostorové rozmístění cizinců v Česku a jeho změny od 90. let, https://aa.ecn.cz/img_upload/79a33131c9c4293e0fcef50bfa263ef/DCermakova_Prostorove_rozmisteni.pdf (8. 2. 2018).

Česko v datech (2015a): Cizinci v Praze a evropských městech, <http://www.ceskovdatech.cz/data-ocima/22-cizinci-v-praze-a-evropskych-mestech/> (24. 2. 2018).

Česko v datech (2015b): 57 městských částí, 170 tisíc cizinců. Kde žijí expati v Praze?, <http://www.ceskovdatech.cz/clanek/11-57-mestskych-casti-170-tisic-cizincu-kde-ziji-expati-v-praze/> (24. 2. 2018).

ČSÚ (2018): Cizinci: Počet cizinců, <https://www.czso.cz/csu/cizinci/cizinci-pocet-cizincu> (20. 2. 2018).

ČSÚ (2017a): Cizinci v ČR v letech 2004 – 2016 (stav k 31. 12.), https://www.czso.cz/documents/11292/56594384/c01R01_2016.pdf/bfef211e-ff7f-47e2-934b-21b2bf9125d4?version=1.0 (20. 2. 2018).

ČSÚ (2017b): Data – počet cizinců, https://www.czso.cz/csu/cizinci/4-ciz_pocet_cizincu#cr (20. 2. 2018).

ČSÚ (2017c): Cizinci v ČR 2017, <https://www.czso.cz/documents/10180/45709982/29002717.pdf/770a1c14-6ea7-4c47-831e-3936e3ca1ab3?version=1.2> (20. 2. 2018).

ČSÚ (2017d): Demografická ročenka okresů - 2007 až 2016, <https://www.czso.cz/csu/czso/demograficka-rocenka-okresu-2007-az-2016> (20. 2. 2018).

ČSÚ (2016): Cizinci v České republice 2016, <https://www.czso.cz/documents/10180/32912864/29002716.pdf/305b67a9-9dea-4b46-a1c5-bb7926d20a5f?version=1.0> (15. 10. 2017).

ČSÚ (2014): Přistěhovalí v letech 2001 – 2007, https://www.czso.cz/csu/czso/13-1135-08-2001_az_2007-3_2_slozeni_pristehovalych_podle_pohlavi_a_veku (22. 2. 2018).

Demografie (2014): Migrace, http://www.demografie.info/?cz_migrace (10. 2. 2018).

- Demografie (2009): Analýza: Transnacionální migrace,
http://www.demografie.info/?cz_detail_clanku&artclID=661 (24. 2. 2018).
- HORÁKOVÁ, M. (2000): Srovnávací analýza migračních politik,
http://cizinci.cz/repository/2270/file/Srov_analyza.pdf (28. 2. 2018).
- IMF (1993): Balance of Payments Manual,
<https://www.imf.org/external/pubs/ft/bopman/bopman.pdf> (10. 2. 2018).
- IOM (2018a): Who is a migrant?,
<https://www.iom.int/who-is-a-migrant> (3. 1. 2018).
- IOM (2018b): O nás,
<https://www.iom.cz/o-nas> (3. 1. 2018).
- Lidové noviny (2016): Cizinci se s místními v Praze míjejí,
<https://www.pressreader.com/czech-republic/lidove-noviny/20161207/281565175384936>
(25. 3. 2018).
- Mejstřík (2013): Kde v Praze bydlí cizinci,
http://www.iprpraha.cz/uploads/assets/dokumenty/ssp/analyzy/Obyvatelstvo/kde_bydli_cizinci.pdf (24. 2. 2018).
- MUNI (2011): Globalizace a její geografický rozměr,
<https://is.muni.cz/do/rect/el/estud/pedf/js11/geo/web/pages/globalizace.html> (10. 2. 2018).
- MV (2018): Počty obyvatel v obcích,
<http://www.mvcr.cz/clanek/statistiky-pocty-obyvatel-v-obcich.aspx> (6. 1. 2018).
- MV (2016): Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení, ochrany obyvatelstva, environmentální bezpečnosti a plánování obrany státu
<http://www.mvcr.cz/clanek/terminologicky-slovník-krizove-rizeni-a-planovani-obrany-statu.aspx> (3. 1. 2018).
- MZV (2018): Seznam států, jejichž občané podléhají vízové povinnosti,
https://www.mzv.cz/jnp/cz/informace_pro_cizince/kratkodobe_vizum/seznam_statu_jejich_z_obcane_podlehaji/index.html (10. 2. 2018).
- OECD (2017): International Migration Outlook 2017, OECD Publishing, Paris.
http://dx.doi.org/10.1787/migr_outlook-2017-en (10. 2. 2018).

PALÁT, M. (2014): Příčiny vzniku migrace a reflexe souvisejících teorií,
https://www.econ.muni.cz/do/econ/soubory/katedry/kres/4884317/48596005/091_2014.pdf
f (22. 2. 2018).

Právní rádce (2011): Nová právní úprava zaměstnávání cizinců,
<https://pravnicaradce.ihned.cz/c1-50634990-nova-pravni-uprava-zamestnavani-cizincu>
(19. 3. 2018).

RESPEKT (1997): Noví Rusové v Čechách,
<https://www.respekt.cz/tydenik/1997/8/novi-rusove-v-cechach> (19. 3. 2018.)

SKELDON, R. (2013): Global Migration: Demographic Aspects and Its Relevance for
Development,
http://www.un.org/esa/population/migration/documents/EGM.Skeldon_17.12.2013.pdf
(10. 2. 2018).

Slovník cizích slov (2018): Pojem teorie,
<http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/teorie> (22. 2. 2018).

UHEREK, Z., ČERNÍK, J. (2004): Výzkumné zprávy a studie o integraci cizinců na území
České republiky,
<http://cizinci.cz/repository/2291/file/vyzkum.pdf> (19. 3. 2018)

United Nations (2017): International Migration Report,
http://www.un.org/en/development/desa/population/migration/publications/migrationreport/docs/MigrationReport2017_Highlights.pdf (20. 2. 2018).

VODIČKA, K. (2003): Příčiny rozdělení Československa: Analýza po 10 letech,
<http://www.vodicka.net/historcas2.pdf> (20. 2. 2018).

ZÁKONNÁ ÚPRAVA

Zákon č. 123/1992 Sb., o pobytu cizinců na území České a Slovenské Federativní
Republiky

Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých
zákonů

10. Seznam tabulek, grafů, obrázků, map a příloh

TABULKY

Tab. č. 1: Rozdělení kategorií cizinců na území České republiky

Tab. č. 2: Deset okresů České republiky s nejvyšším podílem cizinců k roku 1997

Tab. č. 3: Deset okresů České republiky s nejvyšším podílem cizinců k roku 2002

Tab. č. 4: Deset okresů České republiky s nejvyšším podílem cizinců k roku 2007

Tab. č. 5: Deset okresů České republiky s nejvyšším podílem cizinců k roku 2012

Tab. č. 6: Deset okresů České republiky s nejvyšším podílem cizinců k roku 2017

Tab. č. 7: Dvacet obcí České republiky s nejvyšším podílem cizinců k roku 2017

Tab. č. 8: Deset pražských městských částí s nejvyšším podílem cizinců k roku 2007

Tab. č. 9: Deset pražských městských částí s nejvyšším podílem cizinců k roku 2017

Tab. č. 10: Deset okresů s nejvyšším růstem počtu cizinců za období 2002 až 2007

Tab. č. 11: Deset okresů s nejvyšším růstem počtu cizinců za období 2007 až 2012

Tab. č. 12: Deset okresů s nejvyšším růstem počtu cizinců za období 2012 až 2017

Tab. č. 13: Deset okresů s nejvyšším růstem počtu cizinců za období 2002 až 2017

Tab. č. 14: Deset městských částí Prahy s nejvyšším růstem počtu cizinců za období
2007 až 2017

Tab. č. 15: Deset okresů České republiky s nejvyšší mírou koncentrace cizinců v letech
2002, 2007, 2012 a 2017

Tab. č. 16: Deset městských částí Prahy s nejvyšší mírou koncentrace cizinců v letech
2007 a 2017

GRAFY

Graf č. 1: Cizinci v Praze dle státního občanství k roku 2014

Graf č. 2: Vývoj počtu cizinců v České republice podle typu pobytu v letech 1996-2016

Graf č. 3: Cizinci dle státního občanství v České republice k roku 1997

Graf č. 4: Cizinci dle státního občanství v České republice k roku 2002

Graf č. 5: Cizinci dle státního občanství v České republice k roku 2007

Graf č. 6: Cizinci dle státního občanství v České republice k roku 2012

Graf č. 7: Cizinci dle státního občanství v České republice k roku 2016

Graf č. 8: Věková struktura cizinců v ČR k 31. 12. 2016

Graf č. 9: Věková struktura obyvatelstva ČR k 31. 12. 2016

MAPY

Mapa č. 1: Podíl cizinců v okresech České republiky k roku 1997

Mapa č. 2: Podíl cizinců v okresech České republiky k roku 2002

Mapa č. 3: Podíl cizinců v okresech České republiky k roku 2007

Mapa č. 4: Podíl cizinců v okresech České republiky k roku 2012

Mapa č. 5: Podíl cizinců v okresech České republiky k roku 2017

Mapa č. 6: Podíl cizinců v obcích České republiky k roku 2017

Mapa č. 7: Podíl cizinců v městských částech Prahy k roku 2007

Mapa č. 8: Podíl cizinců v městských částech Prahy k roku 2017

Mapa č. 9: Změny v prostorovém rozmístění cizinců v okresech České republiky
2002, 2007

Mapa č. 10: Změny v prostorovém rozmístění cizinců v okresech České republiky
2007, 2012

Mapa č. 11: Změny v prostorovém rozmístění cizinců v okresech České republiky
2012, 2017

Mapa č. 12: Změny v prostorovém rozmístění cizinců v okresech České republiky
2002, 2017

Mapa č. 13: Změny v prostorovém rozmístění cizinců v městských částech Prahy
2007, 2017

Mapa č. 14: Koncentrace cizinců v okresech České republiky k roku 2002

Mapa č. 15: Koncentrace cizinců v okresech České republiky k roku 2007

Mapa č. 16: Koncentrace cizinců v okresech České republiky k roku 2012

Mapa č. 17: Koncentrace cizinců v okresech České republiky k roku 2017

Mapa č. 18: Koncentrace cizinců v městských částech Prahy k roku 2007

Mapa č. 19: Koncentrace cizinců v městských částech Prahy k roku 2017

PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Údaje o obyvatelstvu a cizincích v pražských městských částech 2007, 2017

Příloha č. 2: Údaje o obyvatelstvu a cizincích v pražských městských částech 2007, 2017
(koeficient koncentrace)

Příloha č. 3: Údaje o obyvatelstvu a cizincích v okresech ČR k roku 1997, 2002

Příloha č. 4: Údaje o obyvatelstvu a cizincích v okresech ČR k roku 2007, 2012

Příloha č. 5: Údaje o obyvatelstvu a cizincích v okresech ČR k roku 2017

Příloha č. 6: Index růstu počtu cizinců pro vybrané roky 2002-2017

Příloha č. 7: Koeficient koncentrace počtu cizinců v letech 2002 - 2017

11. Přílohy

Příloha č. 1: Údaje o obyvatelstvu a cizincích v pražských městských částech 2007, 2017

Městská část	Počet cizinců 2007	Počet obyvatel 2007	Podíl cizinců 2007	Počet obyvatel 2017	Počet cizinců 2017	Podíl 2017	Index růstu 2007, 2017 (%)
Praha 1	3106	29709	10,45	24 320	5 352	22,01	210,49
Praha 2	6230	45249	13,77	39 170	10 849	27,70	201,17
Praha 3	7186	67985	10,57	62 553	14 521	23,21	219,62
Praha 4	12889	122739	10,50	114 551	16 951	14,80	140,92
Kunratice	1388	6288	22,07	7 625	2 197	28,81	130,53
Praha 5	10791	74986	14,39	72 984	14 991	20,54	142,73
Slivenec	172	2404	7,15	3 397	267	7,86	109,86
Praha 6	10081	93209	10,82	92 625	13 957	15,07	139,32
Lysolaje	147	1046	14,05	1 219	214	17,56	124,92
Nebušice	867	2026	42,79	2 165	1 106	51,09	119,38
Přední Kopanina	277	418	66,27	504	93	18,45	27,85
Suchdol	786	5253	14,96	5 843	1 111	19,01	127,08
Praha 7	4204	38386	10,95	37 707	7 473	19,82	180,96
Troja	330	897	36,79	1 215	206	16,95	46,09
Praha 8	8573	98931	8,67	95 433	12 523	13,12	151,43
Březiněves	104	767	13,56	1 308	268	20,49	151,11
Ďáblice	280	2859	9,79	3 376	251	7,43	75,91
Dolní Chabry	306	3085	9,92	4 056	506	12,48	125,77
Praha 9	7036	42568	16,53	47 612	10 705	22,48	136,03
Praha 10	11343	103522	10,96	97 177	15 043	15,48	141,28
Praha 11	5157	74965	6,88	70 179	8 778	12,51	181,82
Křeslice	44	658	6,69	952	95	9,98	149,23
Šeberov	310	2286	13,56	2 733	416	15,22	112,25
Újezd	277	2244	12,34	2 787	511	18,34	148,53
Praha 12	4184	51896	8,06	51 874	5 261	10,14	125,79
Libuš	2574	7832	32,87	8 161	1 897	23,24	70,73
Praha 13	6363	51262	12,41	52 872	10 351	19,58	157,72
Řeporyje	669	2504	26,72	3 791	794	20,94	78,39
Praha 14	5822	39458	14,75	40 224	7 036	17,49	118,55
Dolní Počernice	199	2014	9,88	2 336	164	7,02	71,05
Praha 15	2161	27576	7,84	30 217	3 966	13,13	167,49
Dolní Měcholupy	442	1247	35,45	2 329	636	27,31	77,04
Dubeč	197	2623	7,51	3 548	282	7,95	105,83
Petrovice	364	5838	6,24	5 701	499	8,75	140,38
Štěrboholy	376	1191	31,57	1 739	503	28,92	91,62
Praha 16	1036	7241	14,31	7 775	882	11,34	79,29
Lipence	163	1929	8,45	2 507	132	5,27	62,31
Lochkov	46	583	7,89	750	39	5,20	65,90

Městská část	Počet cizinců 2007	Počet obyvatel 2007	Podíl cizinců 2007	Počet obyvatel 2017	Počet cizinců 2017	Podíl 2017	Městská část
Velká Chuchle	202	1748	11,56	2 332	192	8,23	71,25
Zbraslav	579	8289	6,99	9 339	721	7,72	110,52
Praha 17	2089	23332	8,95	22 218	2 459	11,07	123,61
Zličín	415	3039	13,66	5 297	1 432	27,03	197,97
Praha 18	1263	15086	8,37	16 063	3 878	24,14	288,37
Čakovice	1093	6523	16,76	9 788	997	10,19	60,79
Praha 19	638	5101	12,51	6 480	675	10,42	83,28
Satalice	210	1877	11,19	2 168	284	13,10	117,09
Vinoř	445	2816	15,80	4 049	322	7,95	50,32
Praha 20	6230	45249	13,77	14 126	1 255	8,88	64,53
Praha 21	1159	13418	8,64	10 014	833	8,32	96,30
Běchovice	645	8512	7,58	2 010	357	17,76	234,39
Klánovice	170	2889	5,88	3 395	156	4,59	78,09
Koloděje	157	1111	14,13	1 409	123	8,73	61,77
Praha 22	490	5470	8,96	9 973	1 494	14,98	167,23
Benice	20	470	4,26	616	99	16,07	377,68
Kolovraty	126	2703	4,66	3 618	193	5,33	114,44
Královice	33	284	11,62	381	21	5,51	47,43
Nedvězí	12	259	4,63	285	24	8,42	181,75

Zdroj dat: MV (2018), vlastní výpočty

Příloha č. 2: Údaje o obyvatelstvu a cizincích v pražských městských částech 2007, 2017 (koeficient koncentrace)

Městská část	Koeficient koncentrace 2007	Koeficient koncentrace 2017
Praha 1	0,93	1,33
Praha 2	1,22	1,68
Praha 3	0,94	1,41
Praha 4	0,93	0,9
Kunratice	1,96	1,75
Praha 5	1,28	1,24
Slivenec	0,63	0,48
Praha 6	0,96	0,91
Lysolaje	1,25	1,06
Nebušice	3,79	3,09
Přední Kopanina	5,87	1,12
Suchdol	1,33	1,15
Praha 7	0,97	1,2
Troja	3,26	1,03
Praha 8	0,77	0,79
Březiněves	1,2	1,24
Řáblice	0,87	0,45
Dolní Chabry	0,88	0,76
Praha 9	1,46	1,36
Praha 10	0,97	0,94
Praha 11	0,61	0,76
Křeslice	0,59	0,6
Šeberov	1,2	0,92
Újezd	1,09	1,11
Praha 12	0,71	0,61
Libuš	2,91	1,41
Praha 13	1,1	1,19
Řeporyje	2,37	1,27
Praha 14	1,31	1,06
Dolní Počernice	0,88	0,43
Praha 15	0,69	0,8
Dolní Měcholupy	3,14	1,65
Dubeč	0,67	0,48
Petrovice	0,55	0,53
Štěrboholy	2,8	1,75
Praha 16	1,27	0,69
Lipence	0,75	0,32
Lochkov	0,7	0,32
Velká Chuchle	1,02	0,5
Zbraslav	0,62	0,47

Městská část	Koeficient koncentrace 2007	Koeficient koncentrace 2017
Praha 17	0,79	0,67
Zličín	1,21	1,64
Praha 18	0,74	1,46
Čakovice	1,48	0,62
Praha 19	1,11	0,63
Satalice	0,99	0,79
Vinoř	1,4	0,48
Praha 20	1,22	0,54
Praha 21	0,77	0,5
Běchovice	0,67	1,08
Klánovice	0,52	0,28
Koloděje	1,25	0,53
Praha 22	0,79	0,91
Benice	0,38	0,97
Kolovraty	0,41	0,32
Královice	1,03	0,33
Nedvězí	0,41	0,51

Vlastní výpočty na základě dat MV (2018)

Příloha č. 3: Údaje o obyvatelstvu a cizincích v okresech ČR k roku 1997, 2002

Okres	Obyvatelé 1997	Cizinci 1997	Podíl cizinců 1997	Obyvatelé 2002	Cizinci 2002	Podíl cizinců 2002
Hlavní město Praha	1200455	59 021	4,92	1161938	70 978	6,11
Cheb	87 212	3 324	3,81	89 107	4 855	5,45
Jablonec nad Nisou	88 620	1 696	1,91	88 068	2 330	2,65
Chomutov	125 399	2 554	2,04	124 744	2 729	2,19
Karlovy Vary	122 788	3 578	2,91	121 886	6 600	5,41
Klatovy	88 597	962	1,09	87 680	1 161	1,32
Mladá Boleslav	112 173	5 599	4,99	114 042	5 073	4,45
Litoměřice	114 067	2 067	1,81	114 497	1 341	1,17
Kolín	95 685	1 053	1,10	95 523	1 324	1,39
Kutná Hora	77 860	866	1,11	73 337	1 016	1,39
Kladno	150 105	2 404	1,60	150 181	3 415	2,27
Plzeň-město	169 391	3 523	2,08	163 791	3 900	2,38
Liberec	159 460	4 643	2,91	158 107	3 796	2,40
Praha-západ	76 186	2 920	3,83	86 777	3 047	3,51
Mělník	94 912	3 856	4,06	94 868	2 761	2,91
Praha-východ	92 201	4 097	4,44	98 453	3 433	3,49
Plzeň-sever	72 632	824	1,13	73 610	851	1,16
Brno-město	385 866	8 106	2,10	370 505	10 673	2,88
Most	119 754	2 874	2,40	116 786	1 697	1,45
Pelhřimov	74 203	724	0,98	72 589	1 033	1,42
Nymburk	81 415	1 208	1,48	84 784	1 853	2,19
Příbram	107 603	1 469	1,37	107 260	1 664	1,55
Písek	70 681	713	1,01	70 419	590	0,84
Rychnov nad Kněžnou	79 044	1 147	1,45	79 003	968	1,23
Pardubice	162 401	2 905	1,79	160 564	2 344	1,46
Tábor	103 159	1 213	1,18	102 586	652	0,64
Prachatice	51 401	691	1,34	51 410	750	1,46
Ostrava-město	323 177	7 885	2,44	314 102	6 894	2,19
Tachov	51 305	1 380	2,69	51 329	2 284	4,45
Plzeň-jih	67 376	581	0,86	68 495	952	1,39
Český Krumlov	59 111	1 092	1,85	59 817	1 618	2,70
Domažlice	58 333	898	1,54	58 895	904	1,53
Rokycany	45 635	643	1,41	45 574	763	1,67
Beroun	75 301	1 268	1,68	76 101	1 291	1,70
Semily	75 565	1 082	1,43	75 165	1 295	1,72
Rakovník	53 835	775	1,44	54 128	864	1,60
Uherské Hradiště	145 577	1 887	1,30	144 116	1 485	1,03
Teplice	128 533	2 559	1,99	126 635	3 229	2,55
Ústí nad Labem	118 684	1 992	1,68	117 589	3 460	2,94
Sokolov	94 919	1 390	1,46	93 227	1 743	1,87
Česká Lípa	105 292	2 439	2,32	105 981	1 648	1,55

Okres	Obyvatelé 1997	Cizinci 1997	Podíl cizinců 1997	Obyvatelé 2002	Cizinci 2002	Podíl cizinců 2002
Vsetín	148 377	1 627	1,10	146 474	2 536	1,73
Strakonice	70 453	1 174	1,67	69 496	1 215	1,75
Trutnov	121 705	1 942	1,60	119 996	2 138	1,78
Ústí nad Orlicí	139 127	1 912	1,37	138 822	2 108	1,52
Vyškov	86 655	792	0,91	86 636	973	1,12
Zlín	196 723	2 589	1,32	194 581	3 472	1,78
Žďár nad Sázavou	125 810	919	0,73	124 982	909	0,73
Znojmo	114 192	1 035	0,91	114 061	1 048	0,92
Hradec Králové	161 551	2 378	1,47	159 622	3 093	1,94
Děčín	133 649	2 028	1,52	133 631	2 692	2,01
České Budějovice	177 878	3 530	1,98	178 523	2 954	1,65
Louny	85 784	939	1,09	85 830	1 032	1,20
Jičín	77 846	1 108	1,42	77 368	985	1,27
Jihlava	109 080	800	0,73	108 231	1 472	1,36
Karviná	284 714	8 467	2,97	277 244	6 297	2,27
Benešov	88 688	1 125	1,27	93 220	1 297	1,39
Náchod	112 706	2 495	2,21	112 448	2 202	1,96
Brno-venkov	157 672	1 591	1,01	161 269	2 429	1,51
Břeclav	124 662	1 867	1,50	123 265	1 666	1,35
Olomouc	225 869	2 416	1,07	224 156	3 046	1,36
Jeseník	42 784	377	0,88	42 251	422	1,00
Blansko	107 978	1 223	1,13	107 454	1 151	1,07
Jindřichův Hradec	93 887	765	0,81	92 846	919	0,99
Havlíčkův Brod	95 806	661	0,69	94 826	747	0,79
Frydek-Místek	228 725	3 786	1,66	226 592	2 916	1,29
Přerov	137 513	1 003	0,73	134 895	1 278	0,95
Chrudim	105 612	545	0,52	104 901	1 086	1,04
Hodonín	161 700	2 673	1,65	158 602	2 099	1,32
Prostějov	110 446	1 032	0,93	109 524	1 116	1,02
Svitavy	102 495	897	0,88	102 247	1 085	1,06
Nový Jičín	161 313	1 357	0,84	159 473	1 430	0,90
Třebíč	117 717	1 652	1,40	117 002	1 085	0,93
Kroměříž	108 754	775	0,71	107 959	769	0,71
Šumperk	127 334	978	0,77	125 924	1 048	0,83
Bruntál	106 038	738	0,70	104 480	688	0,66
Opava	181 969	1 007	0,55	180 769	941	0,52

Zdroj dat: ČSÚ (20017b), ČSÚ (2017d), vlastní výpočty

Příloha č. 4: Údaje o obyvatelstvu a cizincích v okresech ČR k roku 2007, 2012

Okres	Obyvatelé 2007	Cizinci 2007	Podíl cizinců 2007	Obyvatelé 2012	Cizinci 2012	Podíl cizinců 2012
Hlavní město Praha	1 212 097	129 002	10,64	1 212 097	162 715	13,42
Cheb	95203	8 063	8,47	95203	7 174	7,54
Jablonec nad Nisou	89450	3 444	3,85	89450	3 850	4,30
Chomutov	125743	4 227	3,36	125743	5 412	4,30
Karlovy Vary	119165	9 030	7,58	119165	8 575	7,20
Klatovy	88345	2 314	2,62	88345	2 393	2,71
Mladá Boleslav	120779	9 653	7,99	120779	8 781	7,27
Litoměřice	117159	6 138	5,24	117159	3 426	2,92
Kolín	93042	2 800	3,01	93042	3 160	3,40
Kutná Hora	74585	1 973	2,65	74585	1 793	2,40
Kladno	155314	5 010	3,23	155314	5 976	3,85
Plzeň-město	180799	8 770	4,85	180799	11 241	6,22
Liberec	166547	7 597	4,56	166547	8 093	4,86
Praha-západ	106048	6 442	6,07	106048	9 106	8,59
Mělník	97696	5 149	5,27	97696	4 425	4,53
Praha-východ	127041	6 608	5,20	127041	9 687	7,63
Plzeň-sever	73061	1 311	1,79	73061	1 438	1,97
Brno-město	368533	17 059	4,63	368533	21 723	5,89
Most	116728	5 268	4,51	116728	4 938	4,23
Pelhřimov	72958	1 615	2,21	72958	1 343	1,84
Nymburk	88856	3 416	3,84	88856	3 690	4,15
Příbram	110893	2 548	2,30	110893	2 730	2,46
Písek	70310	1 056	1,50	70310	1 163	1,65
Rychnov nad Kněžnou	79042	1 498	1,90	79042	1 520	1,92
Pardubice	163926	4 666	2,85	163926	5 486	3,35
Tábor	102587	1 202	1,17	102587	1 632	1,59
Prachatice	51470	1 159	2,25	51470	1 079	2,10
Ostrava-město	336811	9 381	2,79	336811	9 787	2,91
Tachov	52725	3 350	6,35	52725	3 090	5,86
Plzeň-jih	59651	1 749	2,93	59651	1 888	3,17
Český Krumlov	61261	2 737	4,47	61261	2 606	4,25
Domažlice	59731	1 664	2,79	59731	2 406	4,03
Rokycany	46762	1 828	3,91	46762	1 410	3,02
Beroun	81307	3 134	3,85	81307	3 148	3,87
Semily	74697	1 688	2,26	74697	1 680	2,25
Rakovník	53635	1 795	3,35	53635	2 127	3,97
Uherské Hradiště	144242	2 189	1,52	144242	2 188	1,52
Teplice	129202	5 413	4,19	129202	5 702	4,41
Ústí nad Labem	120197	5 107	4,25	120197	4 619	3,84
Sokolov	93081	2 326	2,50	93081	2 639	2,84
Česká Lípa	103254	2 559	2,48	103254	2 981	2,89
Vsetín	145761	1 424	0,98	145761	1 446	0,99

Okres	Obyvatelé 2007	Cizinci 2007	Podíl cizinců 2007	Obyvatelé 2012	Cizinci 2012	Podíl cizinců 2012
Strakonice	70687	2 870	4,06	70687	1 767	2,50
Trutnov	120462	3 528	2,93	120462	2 854	2,37
Ústí nad Orlicí	138858	3 173	2,29	138858	3 025	2,18
Vyškov	87519	1 358	1,55	87519	1 449	1,66
Zlín	192988	3 011	1,56	192988	3 233	1,68
Žďár nad Sázavou	119691	1 262	1,05	119691	1 122	0,94
Znojmo	112828	1 747	1,55	112828	2 481	2,20
Hradec Králové	161349	4 955	3,07	161349	4 525	2,80
Děčín	135441	4 916	3,63	135441	4 330	3,20
České Budějovice	184256	4 716	2,56	184256	4 970	2,70
Louny	86710	1 984	2,29	86710	2 034	2,35
Jičín	78852	2 783	3,53	78852	1 937	2,46
Jihlava	111257	2 218	1,99	111257	2 322	2,09
Karviná	275397	7 452	2,71	275397	6 054	2,20
Benešov	92631	1 745	1,88	92631	2 187	2,36
Náchod	112507	2 748	2,44	112507	2 433	2,16
Brno-venkov	195644	7 096	3,63	195644	4 825	2,47
Břeclav	113171	1 899	1,68	113171	2 183	1,93
Olomouc	230607	4 457	1,93	230607	4 587	1,99
Jeseník	41565	732	1,76	41565	793	1,91
Blansko	105663	1 975	1,87	105663	2 118	2,00
Jindřichův Hradec	92693	1 431	1,54	92693	1 621	1,75
Havlíčkův Brod	95618	1 904	1,99	95618	1 646	1,72
Frydek-Místek	210369	2 699	1,28	210369	3 286	1,56
Přerov	135165	2 713	2,01	135165	1 868	1,38
Chrudim	103860	1 503	1,45	103860	1 389	1,34
Hodonín	157176	1 472	0,94	157176	1 911	1,22
Prostějov	109979	1 280	1,16	109979	1 355	1,23
Svitavy	104756	1 220	1,16	104756	1 215	1,16
Nový Jičín	152352	1 460	0,96	152352	1 643	1,08
Třebíč	114153	1 730	1,52	114153	1 319	1,16
Kroměříž	107789	1 015	0,94	107789	1 101	1,02
Šumperk	124475	1 140	0,92	124475	1 204	0,97
Bruntál	98148	773	0,79	98148	855	0,87
Opava	176820	1 197	0,68	176820	1 492	0,84

Zdroj dat: ČSÚ (20017b), ČSÚ (2017d), vlastní výpočty

Příloha č. 5: Údaje o obyvatelstvu a cizincích v okresech ČR k roku 2017

Okres	Obyvatelé 2017	Cizinci 2017	Podíl cizinců 2017
Hlavní město Praha	1128876	186334	16,51
Cheb	86762	7566	8,72
Jablonec nad Nisou	88368	4083	4,62
Chomutov	121975	5867	4,81
Karlovy Vary	109785	9243	8,42
Klatovy	84611	2782	3,29
Mladá Boleslav	117923	10612	9,00
Litoměřice	117020	3775	3,23
Kolín	97646	3626	3,71
Kutná Hora	73410	2419	3,30
Kladno	158859	7817	4,92
Plzeň-město	176585	15135	8,57
Liberec	168359	9372	5,57
Praha-západ	133558	10784	8,07
Mělník	103752	4440	4,28
Praha-východ	164990	12428	7,53
Plzeň-sever	77371	1995	2,58
Brno-město	376929	28028	7,44
Most	111278	5261	4,73
Pelhřimov	70535	1879	2,66
Nymburk	95309	4218	4,43
Příbram	113103	2757	2,44
Písek	69506	2107	3,03
Rychnov nad Kněžnou	77984	1712	2,20
Pardubice	164720	7917	4,81
Tábor	101202	1968	1,94
Prachatice	50095	1307	2,61
Ostrava-město	320894	10821	3,37
Tachov	50239	3869	7,70
Plzeň-jih	60705	1987	3,27
Český Krumlov	59101	3065	5,19
Domažlice	59248	3047	5,14
Rokycany	46977	1915	4,08
Beroun	88406	4303	4,87
Semily	73025	1836	2,51
Rakovník	54008	1718	3,18
Uherské Hradiště	141793	2450	1,73
Teplice	124981	8023	6,42
Ústí nad Labem	117535	5295	4,51
Sokolov	88977	2836	3,19
Česká Lípa	101419	4171	4,11
Vsetín	143437	1884	1,31

Okres	Obyvatelé 2017	Cizinci 2017	Podíl cizinců 2017
Strakonice	69343	1953	2,82
Trutnov	117122	3033	2,59
Ústí nad Orlicí	135888	3225	2,37
Vyškov	90410	1706	1,89
Zlín	190681	3768	1,98
Žďár nad Sázavou	117529	1254	1,07
Znojmo	112617	2525	2,24
Hradec Králové	160084	5238	3,27
Děčín	129066	4202	3,26
České Budějovice	189865	6 142	3,23
Louny	85737	2377	2,77
Jičín	77867	2128	2,73
Jihlava	110862	2903	2,62
Karviná	251401	6517	2,59
Benešov	96316	2470	2,56
Náchod	109241	2752	2,52
Brno-venkov	215521	5414	2,51
Břeclav	114441	2705	2,36
Olomouc	232546	5267	2,26
Jeseník	38687	833	2,15
Blansko	106937	2253	2,11
Jindřichův Hradec	90017	1854	2,06
Havlíčkův Brod	93272	1733	1,86
Frydek-Místek	212975	3736	1,75
Přerov	129275	2208	1,71
Chrudim	103017	1721	1,67
Hodonín	153858	2309	1,50
Prostějov	109035	1632	1,50
Svitavy	103632	1495	1,44
Nový Jičín	151716	2009	1,32
Třebíč	110657	1297	1,17
Kroměříž	105817	1166	1,10
Šumperk	121238	1324	1,09
Bruntál	93633	955	1,02
Opava	176966	1661	0,94

Zdroj dat: MV (2018), vlastní výpočty

Příloha č. 6: Index růstu počtu cizinců pro vybrané roky 2002-2017

Okres	Index růstu 2007	2002,	Index růstu 2007, 2012	Index růstu 2012, 2017	Index růstu 2002, 2017
Hlavní město Praha		181,75	126,13	114,52	262,52
Cheb		166,08	88,97	105,46	155,84
Jablonec nad Nisou		147,81	111,79	106,05	175,24
Chomutov		154,89	128,03	108,41	214,99
Karlovy Vary		136,82	94,96	107,79	140,05
Klatovy		199,31	103,41	116,26	239,62
Mladá Boleslav		190,28	90,97	120,85	209,19
Litoměřice		457,72	55,82	110,19	281,51
Kolín		211,48	112,86	114,75	273,87
Kutná Hora		194,19	90,88	134,91	238,09
Kladno		146,71	119,28	130,81	228,90
Plzeň-město		224,87	128,18	134,64	388,08
Liberec		200,13	106,53	115,80	246,89
Praha-západ		211,42	141,35	118,43	353,92
Mělník		186,49	85,94	100,34	160,81
Praha-východ		192,48	146,6	128,30	362,02
Plzeň-sever		154,05	109,69	138,73	234,43
Brno-město		159,83	127,34	129,02	262,61
Most		310,43	93,74	106,54	310,02
Pelhřimov		156,34	83,16	139,91	181,90
Nymburk		184,35	108,02	114,31	227,63
Příbram		153,13	107,14	100,99	165,69
Písek		178,98	110,13	181,17	357,12
Rychnov nad Kněžnou		154,75	101,47	112,63	176,86
Pardubice		199,06	117,57	144,31	337,76
Tábor		184,36	135,77	120,59	301,84
Prachatice		154,53	93,1	121,13	174,27
Ostrava-město		136,07	104,33	110,57	156,96
Tachov		146,67	92,24	125,21	169,40
Plzeň-jih		183,72	107,95	105,24	208,72
Český Krumlov		169,16	95,21	117,61	189,43
Domažlice		184,07	144,59	126,64	337,06
Rokycany		239,58	77,13	135,82	250,98
Beroun		242,76	100,45	136,69	333,31
Semily		130,35	99,53	109,29	141,78
Rakovník		207,75	118,5	80,77	198,84
Uherské Hradiště		147,41	99,95	111,97	164,98
Teplice		167,64	105,34	140,71	248,47
Ústí nad Labem		147,60	90,44	114,64	153,03
Sokolov		133,45	113,46	107,46	162,71
Česká Lípa		155,28	116,49	139,92	253,09
Vsetín		56,15	101,54	130,29	74,29

Okres	Index růstu 2007	2002,	Index růstu 2007, 2012	Index růstu 2012, 2017	Index růstu 2002, 2017
Strakonice		236,21	61,57	110,53	160,74
Trutnov		165,01	80,9	106,27	141,86
Ústí nad Orlicí		150,52	95,34	106,61	152,99
Vyškov		139,57	106,7	117,74	175,33
Zlín		86,72	107,37	116,55	108,53
Žďár nad Sázavou		138,83	88,91	111,76	137,95
Znojmo		166,70	142,01	101,77	240,94
Hradec Králové		160,20	91,32	115,76	169,35
Děčín		182,62	88,08	97,04	156,09
České Budějovice		159,65	105,39	123,58	207,92
Louny		192,25	102,52	116,86	230,33
Jičín		282,54	69,6	109,86	216,04
Jihlava		150,68	104,69	125,02	197,21
Karviná		118,34	81,24	107,65	103,49
Benešov		134,54	125,33	112,94	190,44
Náchod		124,80	88,54	113,11	124,98
Brno-venkov		292,14	68	112,21	222,89
Břeclav		113,99	114,96	123,91	162,36
Olomouc		146,32	102,92	114,82	172,92
Jeseník		173,46	108,33	105,04	197,39
Blansko		171,59	107,24	106,37	195,74
Jindřichův Hradec		155,71	113,28	114,37	201,74
Havlíčkův Brod		254,89	86,45	105,29	231,99
Frydek-Místek		92,56	121,75	113,69	128,12
Přerov		212,28	68,85	118,20	172,77
Chrudim		138,40	92,42	123,90	158,47
Hodonín		70,13	129,82	120,83	110,00
Prostějov		114,70	105,86	120,44	146,24
Svitavy		112,44	99,59	123,05	137,79
Nový Jičín		102,10	112,53	122,28	140,49
Třebíč		159,45	76,24	98,33	119,54
Kroměříž		131,99	108,47	105,90	151,63
Šumperk		108,78	105,61	109,97	126,34
Bruntál		112,35	110,61	111,70	138,81
Opava		127,21	124,64	111,33	176,51

Zdroj dat: ČSÚ (20017b), ČSÚ (2017d), MV (2018), vlastní výpočty

Příloha č. 7: Koeficient koncentrace počtu cizinců v letech 2002 - 2017

Okres	Koeficient koncentrace 2002	Koeficient koncentrace 2007	Koeficient koncentrace 2012	Koeficient koncentrace 2017
Hlavní město Praha	0,70	0,89	0,95	3,35
Cheb	0,60	0,44	0,46	1,77
Jablonec nad Nisou	0,61	0,80	0,81	0,94
Chomutov	0,82	0,66	0,68	0,98
Karlovy Vary	0,51	0,48	0,47	1,71
Klatovy	0,96	1,02	0,99	0,67
Mladá Boleslav	0,37	0,24	0,23	1,83
Litoměřice	0,49	0,41	0,40	0,65
Kolín	0,61	0,78	0,76	0,75
Kutná Hora	0,47	0,50	0,48	0,67
Kladno	0,44	0,47	0,46	1,00
Plzeň-město	0,47	0,31	0,28	1,74
Liberec	0,68	0,61	0,59	1,13
Praha-západ	1,19	1,18	1,02	1,64
Mělník	0,45	0,31	0,30	0,87
Praha-východ	0,67	0,61	0,52	1,53
Plzeň-sever	0,76	0,60	0,54	0,52
Brno-město	1,55	1,61	2,06	1,51
Most	0,73	0,68	0,65	0,96
Pelhřimov	0,54	0,50	0,46	0,54
Nymburk	0,97	0,74	0,70	0,90
Příbram	0,46	0,38	0,32	0,49
Písek	0,75	1,02	0,93	0,62
Rychnov nad Kněžnou	1,96	2,12	1,74	0,45
Pardubice	0,76	0,26	0,24	0,98
Tábor	0,89	0,96	0,77	0,39
Prachatice	2,39	2,01	1,72	0,53
Ostrava-město	0,53	0,61	0,56	0,68
Tachov	0,35	0,53	0,41	1,56
Plzeň-jih	0,45	0,40	0,36	0,66
Český Krumlov	2,69	2,82	3,22	1,05
Domažlice	0,23	0,18	0,20	1,04
Rokycany	0,85	0,81	0,67	0,83
Beroun	0,68	0,74	0,96	0,99
Semily	0,61	0,70	0,58	0,51
Rakovník	1,96	1,68	1,40	0,65
Uherské Hradiště	0,78	0,78	0,57	0,35
Teplice	1,28	1,40	1,08	1,30
Ústí nad Labem	0,74	1,04	0,72	0,91
Sokolov	1,30	1,13	0,92	0,65
Česká Lípa	0,96	0,89	1,03	0,83
Vsetín	0,56	0,94	0,59	0,27

Okres	Koeficient koncentrace 2002	Koeficient koncentrace 2007	Koeficient koncentrace 2012	Koeficient koncentrace 2017
Strakonice	2,40	2,25	1,80	0,57
Trutnov	0,63	0,59	0,44	0,53
Ústí nad Orlicí	0,41	0,40	0,28	0,48
Vyškov	0,42	0,53	0,33	0,38
Zlín	0,66	0,96	0,59	0,40
Žďár nad Sázavou	0,52	1,39	0,70	0,22
Znojmo	0,77	1,08	0,60	0,46
Hradec Králové	0,69	0,66	0,69	0,66
Děčín	0,61	0,50	0,57	0,66
České Budějovice	1,27	1,23	1,41	0,66
Louny	1,06	1,21	1,16	0,56
Jičín	1,17	1,02	1,03	0,55
Jihlava	0,29	0,21	0,21	0,53
Karviná	0,31	0,25	0,24	0,53
Benešov	1,54	1,38	1,83	0,52
Náchod	1,12	1,11	1,06	0,51
Brno-venkov	0,28	0,31	0,38	0,51
Břeclav	1,05	1,29	1,49	0,48
Olomouc	0,58	0,69	0,65	0,46
Jeseník	0,40	0,25	0,26	0,44
Blansko	0,40	0,41	0,53	0,43
Jindřichův Hradec	0,37	0,40	0,40	0,42
Havlíčkův Brod	1,00	0,86	0,92	0,38
Frydek-Místek	0,57	0,34	0,37	0,36
Přerov	0,64	0,60	0,50	0,35
Chrudim	0,44	0,41	0,42	0,34
Hodonín	0,64	0,75	0,80	0,30
Prostějov	0,64	1,20	1,01	0,30
Svitavy	0,32	0,28	0,22	0,29
Nový Jičín	0,60	0,53	0,50	0,27
Třebíč	1,00	0,72	0,53	0,24
Kroměříž	0,79	0,41	0,40	0,22
Šumperk	0,86	0,65	0,52	0,22
Bruntál	0,58	0,25	0,29	0,21
Opava	0,60	0,51	0,48	0,19

Zdroj dat: ČSÚ (20017b), ČSÚ (2017d), MV (2018), vlastní výpočty